EDICION PRINCIPAL, PARA LOS 550.000 Inmigrantes Eslavos en Sud América

No. 54 Año - God V

Mayo 31, de 1930

BUENOS AIRES - ARGENTINA

Director Propietario: Ing. C. JEKOVEC.

GOSPODARSTVO
LA ECONOMIA

GLASILO SLOVENSKIH PRIVREDNIKA U JUZNOJ AMERICI
Organo de la Inmigración Productora Eslava en Sud América

$ 10. m/n. para las tres Américas sin Canadá.
£ 1. para los demás países.

REDACCION y ADMINISTRACION:
Reconquista 268

Número suelto: 10 ctvs.

Dirección del Destinatario
Licealna Knjižnica
Ljubljana
Jugoslavia.

ABRIL						
D	L	M	M	J	V	S
—	—	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	—	—	—

MAYO, 1930						
D	L	M	M	J	V	S
—	—	—	—	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31
—	—	—	—	—	—	—

JUNIO						
D	L	M	M	J	V	S
1	2	3	4	5	6	..
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	—	—	—	—	—

EL PROXIMO NUMERO APARECERA
el dia 14 de Junio

Guía del Inmigrante

(Publicación gratuita de ofertas y pedidos de trabajo, de personas buscadas, comunicación de nuevas direcciones y documentos extraviados! Las ofertas dirigir a los interesados a/c Administración "Gospodarstvo", calle Reconquista 268, Buenos Aires)

SEÑORITA de Dalmacia, busca trabajo en oficina. Posee el yugoslavo e italiano. Ofertas a "Split".

OD JUGOSLOVENSKOG POSLANSTVA u BUENOS AIRESU

Traži se današnje boravište iseljenika **FRANJE MAURERA**, 40 godina star, rodom iz Bačke Palanke. Poslenja adresa, koju je javio, bila je Moreno 740, Bs. Aires.

Traži se današnje boravište iseljenika **SLAVKA STEISKALA** iz Našica. Pred neko vreme je živeo u Comodoro Rivadavia i odatle prešao za Buenos Aires.

Traži se današnje boravište iseljenika **FRIDRIHA GIESSE** iz Crvenke, srez Kula. Giesse je bio zaposlen u hotelu MUNICH u mestu Chajapi u provinciji Entre Rios.

Br. k. 2065 - 1930 Traži se **MILE RADAKOVIĆ**, rodom iz Mogorića, srez Gospić, 46 godina star. Došao je u Ameriku pred 25 godina, a javljao se je svojoj obitelji samo prvo vreme. Po poslednjim informacijama stanovao je kod nekog Gjure Trkulja.

Br. k. 2101 - 1930. Traži se **GJURE KOBER**, sina Kazimirova i majke Bare, rodjen godine 1900 u selu Dubovac, srez Sveti Ivan Zelina. Došao je u Argentinu novembra 1929. godine, boravio u provinciji Cordoba u mestima Ascochinga, Colonia Caroya, Sarmiento, a poslednje što je poznato u MONTE CRISTO.

Sve podatke javiti na: Sección Consular de la Legación Yugoslava, Av. de Mayo 1370.

Traži se **MARTIN LEVSTIK**, rodom iz sela Senuše, Krško, Dravske Banovine, radi važnog obaveštenja. Njegov je posljedni naslov bio: Venado Tuerto, pr. Santa Fé.

Traži se **OSKAR RADIĆ**: koji je posljednjeg puta javioa sa Santa Fé, calle López y Blanes 247.

Traži se **Rikard Šantić**; koji se je posljednjeg puta javio sa Ingenio Esperanza.

Traži se **IVAN MIKULIĆ** iz Solina, otsutan 6 godina. Posledngi put javio se iz Rosarija.

Traži se **NOVICA RADIČEVIĆ** iz Crne Gore; stigao ovamo iz starog kraja prije 6 godina.

Podatke javite na: "Consulado Yugoslavo", Rosario de Santa Fe, FCCA, calle San Lorenzo 937.

JUGOSLOVEN star 40 godina, arg. državni nameštenik, želi upoznati se u svrhu ženitbe sa našom devojkom, starom do 30 godina, zdravom i poštenom, koja je slobodna, da se može udati. — Ponude pod "Jugosloven", na upravu.

EN FALCA, CHILE se da en arriendo un edificio, construido sistema Standard anti-sísmico, concreto armado y loza. Cuenta con 4 almacenes 45 habitaciones, 6 baños, hall, toilet y terraza y dos patios. Ubicado en la mejor posición de la ciudad, esquina de la Plaza en la gran avenida Dos Sur, a 50 metros de la estación del ferrocarril Estado. Para mayores datos dirigirse a su propietario Antonio Senkovich K. - Falca - Chile. — También accepto socio con capital.

BUSCO A MEDIAS CHACRA de **200—300 ha** en la prov. de Córdoba, Santa Fe, etc., en **la zona cerealista**, que disponga entre otros emplementos de un tractor para la labranza. Conozco el campo trabajando ya dos años en las estancias. — Ofertas a: Ignacio Kralj, a/c Administración de "Gospodarstvo".

Dinka ILIĆ
Chuquicamata - Chile

Protección al Inmigrante

Casi cada transátlantico que llega nos trae una nueva presa para la indigencia en estas Américas.

Cada vapor trae carne joven que pone los ojos avizores en el horizonte, creyendo ver a lo lejos la mano que les prestará ayuda, la mano que muchas veces suele ser el espejismo del ensueño, la visión que se muestra ufana y se deshace en la nada, a medida que apremia la sed....

Tiempo atrás, pasó por estos lados un hombre de edad madura, yugoslavo de nacionalidad. Los vestidos hechos harapos traia, la barba crecida y el semblante demacrado dobanle la figura del verdadero indigente. Desgraciadamente en esa fecha la Chile Exploration C. no recibía obreros, pues estaba reduciendo personal. Y nuestro amigo con paso vacilante, holló con sus pies semidesnudos el camino de muchas puertas en busca de trabajo, aunque fuese remunerado por la comdia. Mas la crisis que atravesaba el Mineral impidió proporcionar ocupación en los negocios de los compatriotas a este hombre.

Sólo una casa humilde entreabrió sus puertas y le ofreció una taza de té al cansado caminante, le ofreció un par de medias para cubrir sus plantas y el deseo de ventura. ¿Qué más podía darle si no contaba con mayores recursos?

Y el peregrino cansado agradeció desde el fondo de su alma este gesto; pero con un dejo de tristeza en sus pupilas azules, murmuró moviendo la cabeza:

"Isto Krst na zemlju je bio siromah" — "También Jesús en este mundo era pobre".

Como estos trozos de vida más podría decir, podría entintar satirica mi pluma en contra de muchos ricos que olvidan a sus compatriotas, a esas carnes de aventura, podría desgarrar mis palabras como una puñalada en el corazón de muchos hombres adinerados que no protejen ni al extraño ni al mismo hermano, al hermano aquel que se ha nutrido del pecho de una misma madre y al que no miran porque es pobre, y al que no miran porque siendo ellos ricos tien más duro el corazón que el oro que recójieron. Podría hablar más, extenderme en muchos párrafos y hacer desfilar ante los ojos del lector muchos casos que en un libro serían páginas de dolor verdadero. Pero mejor me callo y diré con el adagio "Aquien le venga el sayo que se lo ponga" porque también hay algunos hombres adinerados dignos de imitación los que al compatriota le han dado un lugar en su mesa y trabajo en sus faenas.

Sería de desear que día a día la protección al inmigrante sea más fecunda y que entre el rico y el pobre desaparezcan esas categorías que sólo el dinero ha formado y sólo exista la unión del amoroso lazo del mismo idioma de la patria lejana.

COMITE DE SOCIEDADES FRANCESAS, Cangallo 380. — El Consejo del Comité de Sociedades Francesas de Buenos Aires en la elección del 15 del corriente quedó constituido como sigue:

Presidente: Sr. André Boyer (Ligue Maritime et Coloniale Française).

Vice-Presidente 1°: Sr. J. P. Passicot (Sté Philanthropique et de Bienfaisance Française).

Vice-Presidente 2°: Sr. Gabriel Cocagne (Chambre de Commerse Française de Buenos Aires).

Secretario: Sr. Marcel Thibaud (Club Français).

Tesorero: Sr. Robert Wilhelm (Union Nationale des Combattants).

Vocales: Señores Representantes de las Sociedades: Alliance Française y Société Française de Secours Mutuels de Buenos Aires.

La Lucha de un Juez con la lepra social

Es preciso dar un golpe de muerte a ese comercio innoble y ello sólo puede producirse por la acción conjunta de los poderes públicos.

"LA RAZON", Bs. As.

(Vease pag. 4)

PREVODI IN PREPISI na stroju slovenski, srbo - hrvatski, nemški, kasteljanski.
MILKO IVAN HRIBAR
Bs. As. - Luis Viale 827 III°
Av. San Martín, altura 1000.
(tranvías 85, 86 y 94)
(26 - 41)

Jugoslovensko Odelenje
(Sección serbio - croata)

NA POVRATKU SA PACIFIKA

Gosp. I. F. Lupis-Vukić će sada obići Argentinu.

Dne 16. maja povratio se je g. Lupis-Vukić u Buenos Aires sa 4-mjesečnog putovanja po našim kolonijama na Pacifiku. U Buenos Airesu će se zadržati nekoliko dana dok malko sredi sabrani materijal, a onda će poći na dvomjesečno putovanje po Argentini.

Na naše pitanje da nam štogod kaže o svojim doživljajima medju našim narodom po kolonijama na dalekom Pacifiku ,g. Lupis-Vukić je odgovorio:

Mnogo sam vidio i obaznao, što nikako ne bih bio mogao obaznati da nisam onamo lično pošao. Mi se iseljenici medju sobom tako malo poznamo, a još manje se poznaju izmedju sebe iseljeništvo i domovina. Uistinu, pravoga upoznanja i nemože biti bez ličnoga dodira. Treba poći na lice mjesta i vidjeti, proučiti i o svemu se obavijestiti od iskusnih ljudi.

Ja sam posjetio na svom putu najprvo Saltu (u Argentini) pak onda slijedeća mjesta u **Boliviji: Oruro, Llallagua, Uncia, Cochabamba, Potosi i La Paz.** Samo nisam bio u **Sucre**, gdje postoji takodjer jedna naša, ali mala, kolonija. Po Boliviji su naši ljudi mahom sa otoka Brača, i izvjesni broj Hrvatskih Primoraca, koji rade, kao preduzetnici (ili majstori) na gradnji željezničkih pruga i cesta. Ima i nekoliko Dalmatinaca i Crnogoraca, kao preduzetnika. Jedna naša preduzetnička firma u La Paz znade uposliti i do 3000 ljudi! Nije u Boliviji izgradjeno pruge u ovih zadnjih 20 godina a da na njoj nisu radili naši ljudi, koji uživaju glas solidnih i vještih poduzetnika. Bračani su mahom trgovci, u životnim namirnicama, gvoždjariji i mješovitim predmetima. Ima ih koji rade na malo, a ima i nekoliko velikih firma, koje uvoze robu iz raznih zemalja i trguju na veliko, snabdjevajući naše i tudje trgovce potrebitom robom. Ja držim da naših većih i manjih trgovina u Boliviji ima najmanje stotina. U Boliviji ima i lijepi broj naših ljudi koji se bave minerstvom. Ali je u bolivijanskim majdanima u zadnje doba nastupila velika kriza, radi hiperprodukcije i nalaska kositrenih majdana u Indiji. Kolika je kriza dade se prosuditi po činjenici, da je lani jedna tona kositra vrijedila 220 funti sterlinga, a ove godine da je cije napala na oko 150.

U Perú sam posjetio **Callao** i **Limu**. Jedna radina naša kolonija postoji u **Cerro de Pasco**, ali do iste nisam išao, jer se kroz malo sati trebalo dići na visinu od 5000 metara, a ja jedva bijah izdržao bolivijanske visine. No u Limi sam pokupio sve podatke o naselju u Cerro kao i o naseljima u Centralnoj Americi. U Peru je naš svijet iz okolice dubrovačke. Svi se ljudi bave trgovinama. U Limi postoji jedna velika naša pilana sa depozitom drva i radionicom pokućstva, gdje radi do 300 ljudi. U Callao je drugi naš veliki depozit drva. U Perú postoji i jedan dosta veliki majdan bakra kojemu su za 60% vlasnici naši ljudi, a u kojemu radi do 500 ljudi.

U republici **Chile** posjetio sam slijedeća naselja: **Arica, Iquique, Antofagasta, Union, Calama, Chuquicamata, Tocopilla, Valparaiso, Santiago**, pak velika imanja naših ljudi u **Chacabuco** (blizu Santiaga) i u **Los Andes.**

I po Chileu je sav naš narod u trgovinama i industrijama. Po tim kolonijama sabrao sam pisanog i slikanog materijala za polovinu svoje knjige. Šta je sve naš narod izradio i polučio u Chileu, o tom se van Chilea nigdje pravog pojma nema. A tu vam ima velikih i brojnih poduzeća, sa mnogo-milionskim kapitalima, sa uposlivanjem hiljada radnika. Navesti ću vam samo par primjera: **Lautaro Nitrate Company**, koje je donedavno bilo pod kontrolom firme Baburizza, Lukinović y Cia, te firma Santiago Sabioncello, značilo je, odnosno znači kontrolu nad preko **50 nitratskih fabrika**, uposlivanje oko 2000 činovnika i 28.000 radnika, koji sa svojim porodicama čine zbroj od oko 60,000 stanovnika. Tu ima golemih hacienda, osiguravajućih društava, rudokopa, klaonica, raznovrsnih fabrika i preduzeća. U samoj Antofagasti ima oko 300 naših trgovina. A ovdje još nedolaze u račun naše trgovine i preduzeća na jugu, u Magallanesu. Ali ipak naš svijet u Chile sada prolazi kroz teška vremena, uslijed krize koja je zahvatila glavni proizvod sjevernog Chilea, salitar, i vunu na jugu. To jedno; a drugo je, što je The Lautaro Nitrate Co. prešlo pod kontrolu Sjeveroamerikanaca, čime je društvo prestalo biti izvor zarade stotinama naših trgovačkih činovnika. No naš je svijet radin i žilav, znade se u nevolji boriti, pak će uznastojati da i ovu krizu izdrži.

Pored objavljenih prinosa, koji su se u raznim kolonijama sabrali u znak odobravanja ovoga rada što ga pod pokroviteljstvom Jug. Nar. Odbrane poduzeh, dodati ću da se je u **Valparaisu** sabralo **$ 1200 za Jadransku Stražu i Jugoslov. Maticu**, a u **Santiagu $ 500 za Hrvatskog Radišu. U sve** se je sabralo za Hrv. Radišu, za Jadr. Stražu, za Jugosl. Maticu, za Nar. Zaštitu i za obitelji poginulih na "Daksi", oko **90,000 Dinara.**

U svakoj koloniji sam ljudima govorio o potrebi — **samopomoći**, putem organizovanog medjusobna pomaganja, i u svakom naselju su ljudi ukazali spremnost da u takovu radu sudjeluju. Posvuda su naglasili potrebu da se čim prije počne sa jednom dobrom novinom, na hrvatskom i kasteljanskem jeziku, koja bi se uglavnom bavila potrebama naših iseljenika te trajno posticala na onakav rad kako sam ga u svojim predavanjima ocrtao, i koja bi dostojno zastupala naše iseljeništvo pred samim sobom, pred Amerikom i pred domovinom.

Samo se glede ovakova lista treba strpiti još za neko vrijeme, jer prije moram još obaći Argentinu, posjetiti Magallanes i glavna naselja u Uruguayu i Brasilu, napisati objavljene knjige i tek tada započeti novinom.

Kad se nešto ima da započne, treba da to bude inteligentno, solidno i trajno.

Na povratku preko Andesa svratio sam u **Mendozu** i ondje pregledao radnje na velikom vodovodu i filtru, koje vrši jedan naš vrijedni poduzetnik gosp. Gobić iz Buenos Airesa, a na kojima radi do 80 naših ljudi, nadničara i zidara. Zaletio sam se i u **Rivadaviu** i **Maipu**, i obavijestio se o našim vinogradarima, kojih onamo ima nekoliko, sa posjedima do 30 hektara vinograda i velikim konobama. Ali i kod njih je kriza. Ove godine vino upravo nema cijene. Dok je grožđju redovna cijena od 10 do 15 arg. peča po 100 kg. ove godine mu je pala na samih 4 do 5 peča po kvintalu! Mnogo će grožđja ostati na lozi a da se neće ni otrgati.

Tako imao: krizu kositra i bakra u Boliviji; krizu šećernih i pamučnih cijena u Peru; krizu salitra i vune u Chile (a, čujem, i vune na jugu); krizu žitnih i vinskih cijena u Argentini. I Sjed. Države prolaze kroz veliku poslovnu krizu a tako skoro i sve evropske zemlje. Radnik i siromašni narod doista ima da izdrži teška vremena i iskušenja.

Na koncu će vas, sigurno, interesovati i to: Da smo u Valparaisu sabrali u sanduke čitav arkiv Jugoslov. Narodne Obrane da, kada onamo dodje koji jugoslav. parobrod, bude otpremljen u domovinu i sačuvan za potomstvo i za one koji će pisati povijest. Trebalo bi to isto učiniti i sa arkivom centra "Jadran" u Argentini. Jer, kako vrijeme prolazi stvari se gube i nestaju. I svi veliki ogranci bi trebali sakupiti svoje arkive pak oni na Pacifiku poslati ih u Valparaiso da se uklope u sanduke sa rekordima Jugosl. Narodne Obrane neka sve to bude pri ruci potomstvu da dostojno ocijeni, kada sadašnje pokoljenje nije znalo ili htjelo.

Ja se nadam da će mi naši ljudi u Argentini ići na ruku kao što su mi išli na Pacifku, da tako u jednoj lijepoj knjizi bude dostojno prikazan naš rad u ovom dielu svijeta.

Praktični Priručnik — HRVATSKO ŠPANJOLSKI — $ 1.—, poštom $ 1.30
Učna Knjiga — ŠPANSKEGA JEZIKA — $ 1.50, s pošto $ 2.—
BANCO GERMANICO, Av. L. ALEM 150, Buenos Aires

Hrvati na svom mestu

Starokrajske novine donesle su obširne vesti o polasku ogromne hrvatske deputacije u Beograd. Najprvo išlo ih je oko 350, a nato skoro 1600. Može se reći, sve što je bilo najboljih elemenata u bivšoj Radićevoj stranci.

A doskora iza toga objavile su ovdašnje novine kablegrafske vesti da je Kralj potpisao ukaz, s kojim su bili imenovani za ministre bivši narodni zastupnici Radićeve stranke, i to g. Nikola Preka za ministra Socijalne Politike, g. Stanko Šibenik za ministra Poljoprivrede, a g. Ivan Švegelj za ministra bez listnice.

Ministri gg. Drinković i Frangeš, ostali su i nadalje članovi vlade, kao ministri bez listnice. Ako pribrojimo još ministra Financija, g. Šverljugu, vidimo da ima sada u jugoslovenskoj vladi **šest** ministara Hrvata. I da imadu Hrvati sada u ruci ona tri ministarstva, koja su iza Spoljnih Poslova **najvažnija: financijsko**, to jest upravu sa celokupnom gospodarskom snagom države; **poljoprivredno**, pod koje pripada briga oko napretka one struke, kojom se bavi 85% stanovništva u našoj seljačkoj državi, a konačno **socijalno-političko**, čiji se delokrug proteže takodjer na iseljeništvo koje tvori 1/13 jugoslovenskih državljana.

Ovime hrvatski je narod pristupio ostvaranju političke oporuke svog pokojnog vodje, g. Stjepana Radića, koji je dao svom narodu onako kratak a jasan program: **"KRALJ I NAROD".**

Sa svojim narodnim vladarom **suradjivati kod vladanja države**, bok uz bok sa svojom braćom, srpskim i slovenačkim seljacima!

Ovo je mesto, koje ide hrvatskom narodu, i koji je hrvatski narod sa svojim zdravim smislom i zauzeo!

Kralj povratio je hrvatskom narodu **prava**, koja su mu profesijonalni političari sa svojom očajnom politikom oduzeli. Njegovi sadašnji predstavnici u vladi imadu pred sobom zadaću i priliku, da vrše i svoje **dužnosti.** A ako bude i hrvatski narod, sve do najskromnije seljačke kolibe vršio svoje dužnosti napram samome sebi, svojoj obitelji, općini, i državi, onda će u našoj jugoslovenskoj narodnoj zajednici zauzimati ono častno mesto, koje mu ide po sposobnostima i po brojčannoj snazi.

Sa gore navedenim nastupom i postupkom **Kralj i Narod** učinili su svojoj domovini takodjer ogromnu uslugu na medjunarodnom polju. Onih par političkih nepismenjaka, koji lutaju po tudjini, stavljajući se u službu fašističkih i madžarskih grofovskih interesa, izgubili su svaku mogućnost, da bi se predstavljali kao neki tobožnji emisari hrvatskog naroda. **Narod** je poslao u prestonicu par tisuća svojih poverenika, da se izrukuje i porazgovori sa **svojim** Vladarom. Pokazao je, da ne treba tudjinaca za tutora da je voljan i spreman, da odlučuje o svojoj sudbini **sam.**

UN NUEVO FORD DE RENOVADA BELLEZA

NO es un nuevo Modelo Ford. No, Señor. La Ford Motor Company no hace "Nuevos Modelos" todos los años. ¶ El Modelo "A" era un buen coche cuando lo presentamos al público por primera vez hace dos años. Desde entonces a esta parte se han venido introduciendo mejoras en su mecanismo. Tan pronto como se descubrían innovaciones tendientes a mejorarlo y comprobada su eficacia, eran incorporadas al coche para que el público fuera disfrutando de su utilidad. Esta labor de mejoramiento continúa siempre inalterable. ¶ Hoy presentamos Un Nuevo Ford de Renovada Belleza. He aquí las nuevas características del Nuevo Ford:

Nuevo Acero Inoxidable. Nuevas Lineas de graciosos contornos. Nuevas Carrocerías; más amplias. Nuevos Guardabarros; más amplios. Nuevo Radiador. Más alto. Nuevas Ruedas; más pequeñas. Nuevos Neumáticos; más grandes. Nuevos y atractivos colores.

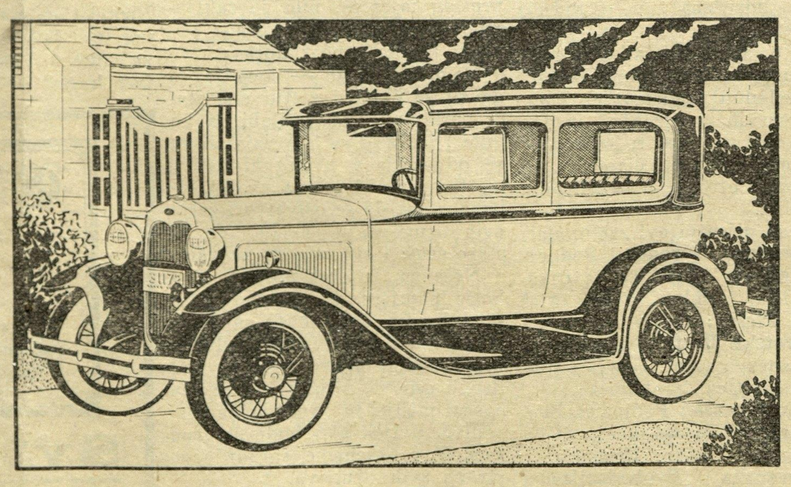

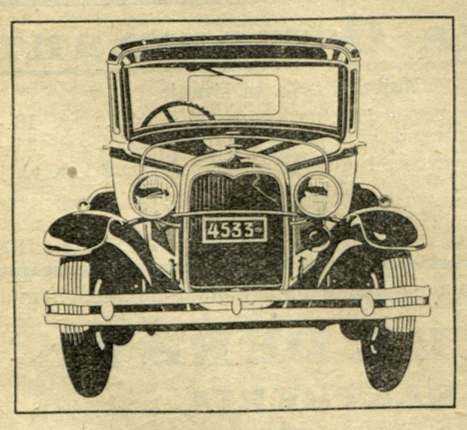

EL aspecto exterior de estas carrocerías, así como su construcción mecánica, ostentan el sello inconfundible del arte del maestro carrocero y de la ciencia del ingeniero automovilístico. Arte y Ciencia puestos al servicio de la producción en gran escala... ¶ Al funcionamiento de comprobada eficiencia que tanto prestigio le ha dado, el Nuevo Ford agrega ahora una nueva gracia de líneas y contorno. Estas nuevas Carrocerías son para los automovilistas de todo el mundo un reflejo más, una prueba más, de la política de mejoramiento continuo que ha seguido siempre la Ford Motor Company; política de dar al público un valor intrínseco siempre mayor que el precio que se establece.

FORD MOTOR COMPANY
BUENOS AIRES

Slavenska zubarska klinika
"MODELO"
SANTA FE 3311 — BUENOS AIRES
Ravnatelj
Dr. MUCHNIK
Otvorena od 9 - 12 i 14 - 20 s.
Krediti na 10 meseci
Najbolja reklama za nas su naši dobro obsluženi i zadovoljni klijenti. Radimo solidno za umerene cene.
Jugosloveni, posetite nas.
Uprava.
(35 - 46)

ZA UKUSNE I PRVOVRSNE MOBILIJE
preporučamo tvrtku
Casa MASSA HNOS.
stare dobavitelje naše naseobine na Boci
ALMIRANTE BROWN 1087 BUENOS AIRES
U. T. 21 - 2197
(38 - 48)

Dr. BOŽO BAKMAZ
Lečnik u Bolnici Rawson
GOVORI JUGOSLOVENSKIM JEZIKOM
(19-42) Boca, Olavarria 1042

Kod Svecanosti
Kupujte cveće od tvrtke
Randazzo Hnos.
Plantas y Flores naturales
Umerene cene
ALMIRANTE BROWN 947
U .T. 21, Barracas, 2958 y 0904
(6 - 39).

Dr. Juan de Simone
Abogado - Escribano
PINZON 567 — BUENOS AIRES
U. T. 21, Barracas 2056
(2 - 39).

COMPAÑIA ARGENTINA DE SEGUROS.
Victoria
Sociedad Anónima
AVENIDA DE MAYO 791
Buenos Aires
U. T. 2444 - 2445, Rivadavia
SECCIONES HABILITADAS:
INCENDIOS
ROBOS
CRISTALES
AUTOMOVILES
Siniestros pagados hasta el 30 de Junio de 1928
$ 1.004.913.25 m/n.
Capital suscripto y reservas:
$ 1.337.080.70 m/n.
(10 - 39).

RESTAURANT TRIGLAV
Calle Osorio 5085 Bs. AIRES
(La Paternal) Argentina
DOMAČA HRANA - TUKAJŠNJA IN IMPORTIRANA VINA
REZERVIRANI PROSTORI ZA GOSTIJE
PRENOČIŠČA - POSTREŽBA TOČNA - CENE ZMERNE
Priporoča se najtopleje rojakom
(13 - 37) LUIS DRUFOVKA

Prva Jugoslovenska Krojačnica
NA DOCK SUD
INGENIERO HUERGO 1360
PRIMILA JE NOVE ŠTOFOVE ZA ZIMSKU SEZONU
RADIMO JEFTINO I DOBRO TE NA OBROKE
Imamo u zalihi moderne košulje, ovratnike i sve ostalo rublje za gospodu.
Preporuča se svoj braći Slovenima.
(43 - 39) Vlasnik: RADE PAUNOVIĆ

Dr. PEDRO PANDOL TADIĆ
Pravni Savjetnik i Pravni Zastupnik.
Poslanstva Kraljevine Jugoslavije u Buenos Aires.
Posreduje u svim slučajevima gradjanske, trgovačke i kaznene naravi.
Naplate sudbenim i izvanrednim putem.
!GOVORI JUGOSLOVENSKI!
SARMIENTO 1011 5° Kat.
(41 - 48) Telefon: 35 Libertad 0305.

Restaurant "EL AMERICANO"
Najveći jugoslovenski hotel u Buenos Airesu.
VLASNICI
HULJIĆ y MIŠETA
preporučaju se našim obiteljima i zemljacima, kad dodju u Buenos Aires
Domaća kuhinja. Zračne i čiste sobe.
BUENOS AIRES — La Madrid 341 (Boca)
(21-42) U. T. 21, Barracas 1865

Jugoslovenska Ljekarna
Bivši vodja dvorske apoteke na Cetinju i diplomirani ljekarnik u Pragu i Bs. Airesu.
Pohadjajte ovu jedinu našu ljekarnu u kojoj ćete dobiti dobar savjet i sve naše lijekove
SVOJ K SVOME
Kada udješ govori našim jezikom Lijekovi se šalju po poručbi poštom po cijeloj Argentini
Calle F. QUIROGA 1441
Dock Sud)
U. T. 22 - 7596 Avellaneda
Mr. Ph. Franje Hušpaur
(14-- 37)

POMPAS FUNEBRES
CARRUAJES
AUTOMOVILES
(5-39)
CASA FALCONE
LUIS FALCONE
Naše je poduzeće svim Jugoslovenima na Boci poznato zbog umerenih cena i prvovrstne obsluge.
447 - LA MADRID - 457 U. T. 21, Barracas 0533

NAJPOZNATIJE VRELO NABAVE JEFTINIH KARATA - POZIVNE KARTE NA OTPLATU
BRZOJAVNE DOZNAKE NOVCA UZ NAPLATU OD
SAMO $ 1.50 m/n.
"DEUTSCHE SCHIFFSAGENTUR"
SAN MARTIN 469

SLUŽITE SE KOD PODUZEĆA KOJA OGLAŠUJU U "GOSPODARSTVU"

IZ ARGENTINE

KONCERAT g. ŽIKE TOMIĆA. Za nedelju, dne 1. juna organizovao je "Jugoslovenski Klub" u "La Wagneriana", Florida 936, koncerat g. Žike Tomića, pod pokroviteljstvom našeg Poslanika g. dr. Milorada Stražnickoga.

G. Tomić rodom je iz Kladova u Srbiji. U glazbi izobrazio se je u Rusiji, gde je študirao u Odesi konservatorij od 1917. do 1919. godine. Sada je prvak opere u Beogradu, čiji je član već skoro 10 godina.

Ovaj umetnik znači takodjer častnu kulturnu vezu izmedju stare domovine i iseljeništva. Preko 160 pesama izpevao je u gramofonski pristroj, da su išle preko mora utisnjene u gramofonske ploče te tako osobito po Severnoj Americi raznesle mili zvuk sa rodne grude i po najzabinijim kućama naših iseljenika.

Na rasporedu koncerta su sledeće pesme: Razbole se belo done — Poslala me stara majka — San — Da sam bogat — Grivna — Oj, rozmari — Elegija — Zašto, Sike, zašto — Rob — Po polju je kiša pala — Behar.

Želimo našem umetniku najbolj uspeh!

PUTNICI. — Po svojim poslovima boravio je ovde dulje vremena g. **Pavao Popović**, naš poduzetnik iz Salte, gde radi već skoro 20 godina. — Za domovinu otputovao je, 22. o. g., g. **Ivan Kokić**, naš počastni konzul i odlični veletržac iz Rosarija. — A 27. o. g. ukrcao se je put domovine g. **Petar Kebeljić** sa obitelji, da poseti nakon 20 godina svoje rodno mesto Trebinje. S njim putuju takodjer braća Jovo i Mitar. G. Kebeljić misli proboraviti u Jugoslaviji nekih 6 meseci. Vrlom suboriocu iza vremena Jugoslovenske Narodne Obrane želimo sretan put a istotako sretan povratak.

CRNOGORCU MILANU DOBRAŠU dogodila se je ova:

Pošao na žetvu kukuruza u Pergamino, a medjutim ostavio je svoje stvari u hotelu "Slavia", Reconquista 1094., kod vratara; ovaj mu je uručio ceduljicu na kojoj je pisalo broj 500.

Ovih dana vratio se je iz Pergamina, te se uputio u hotel da gativni odgovor, sa Milom u haps. 48 sati je imao u zatvoru vremena da razmišlja o praktičkoj slovenskoj "uzajamnosti" hotela "Slavije". A na kraju krajeva bio zadovoljan, da su ga ispustili, misleći si: da je bar ovako izašlo, a robu, nek si ju vrag nosi.

Nije nam poznato, što su sa strane hotela kazali policiji. Nas zanima na stvari ono, što je važno sa kolektivnog gledišta: pridigne robu, jer je htio ponovo na kanap, na drugu stranu. Vratar mu stvari nije htio vratiti. Milo išao se je potužiti na policiju, a ova dobivši u hotelu ne-

Ovaj slučaj nam jasno naznačuje jednu tačku **praktične** socijalne politike: potrebu da bi smo imali svoj Iseljenički Dom, u kojem bi radnici mogli ostavljati s poverenjem svoje stvari a event. i spavati par noći, kad dolaze na svome lovu oko nestalnog rada, samo prolazno za koji dan u Buenos Aires.

KLUB "VARSOVIA". Pod ovim imenom radilo je tobožnje "sampomoćno" društvo, sa "personeria juridica" i ukusnom vilom usred grada. Dok nije došla prijava sa strane par žrtava te je istraga pokazala, da je u društvu bilo upisanih kao članovi oko 500 trgovaca sa belim robljem. Već u svoje vreme istražna komisija Saveza Naroda ugotovila je žalostnu slavu Buenos Airesa, da stoji na prvom mestu što se tiče ove "trgovine", da dovedu ovdašnji "trgovci" sa svakim brodom kao minimnu 3 do 4 devojke a da ima ovakovih žrtava u gradu bar 3000.

Još jače cvate promet više na severu, sa gradom Salto, koji leži na urugvajskom bregu reke Urugvaj. Onamo, daleko od centra, izvažaju devojke za javne kuće po Brasilu, Čile, Paragvaj, Urugvaj, ili ih voze natrag u Evropu, Afriku, Alžir i Egipat. Ženska koja je pala jedanput u pandže ove strašne organizacije, izgubljena je, prestaje biti ljudsko biće i postaje "stvar". — "Samostalnim" ženama, koje idu u Ameriku u "dobru" službu ili ženiti se sa nepoznatim licima, moralo bi se iseljavanje uopće zabraniti, a dozvoliti samo onima, koje idu svojim roditeljima ili svojti, a to tek nakon temeljitog izvida sa strane naših zastupništva, da-li će u slučaju bezposlice zbilja imati kod koga tražiti zatočište.

O VUJEVI piše zagrebačka "Slobodna Tribuna" u svom broju od 28. marta o. g. pod naslovom "Fotografija jednog pokvarenjaka", sledeće:

"Taj pokvarenjak doselio se medju naše iseljenike pred dvije godine u Buenos Aires. Pomoću svojih gospodara od trag nekoliko vremena počeo je izdavati svoj list, koji nosi ime "Hrvatski Iseljenički Dom". Taj individuum u svakom broju svojeg lista napada našu državu i naše najčestitije ljude. Poslije napadaja na g. Lupisa, o čemu je bilo govora u "Slobodnoj Tribuni" došao je napadaj na našeg poslanika u Buenos Airesu g. Stražnickog, donoseći o njemu same lažne objede.

Nama nije do toga da uzimljemo u obranu ni g. Lupisa ni g. Stražnickog, jer rad jednog i drugog vrlo je dobro poznat, nego je nami do toga da našim iseljenicima prikažemo ovog pokvarenjaka, koji sebe čak nazivlje vodjom Hrvata u Južnoj Americi. U jednom od januarskih brojeva svojega lista ovaj nevaljanac donio je i svoju sliku i jedino toj slici imamo da zahvalimo, što smo bili u stanju da provjerimo, da taj nazovi "vodja Hrvata" nije nitko drugi nego Marko Fil. Vujeva, nije nitko drugi, nego onaj kojeg je god. 1927. g. Rudolf Vrbančić elektrotehničar u Zagrebu **dao redarstveno zatvoriti radi prevare** i koji je radi svojih prljavština morao da ostavi svoju domovinu. Taj izrod imao je obraza da, zavaravajući naše iseljenike, u svom "H. I. D." od 1. decembra napiše, kako je tobože hrvatski jezik obligatan u talijanskim srednjim školama.

Najžalosnije je u svemu tome, da je jedan ovdješnji dnevnik svojom podvalom dao povoda Marku Fil. Vujevi, da napadne g. Lupisa, koji je otputovao u Ameriku u svrhu da prouči prilike, koje vladaju medju našim iseljenicima.

Naša braća u Južnoj Americi umjeti će da u brzo obračunaju s ovim pokvarenjakom kao što su to svojedobno znali obračunati i sa onim austrijskim plaćenikom."

UGLEDAJMO SE U NAŠE SEVEROAMERIKANCE

Živimo u doba "koncentacija". Danas imadu izgleda na uspeh samo udruženi podhvati. Polagano izumire "privatna inicijativa" kod svih podhvata, koji su postigli stanovitu veličinu a žele da se razvijaju nadalje..

Lepi primer ovakovog udruživanja nude nam naša samopomoćna udruženja u Severnoj Americi.

Dne 8. aprila sastali su se u "Slovenskom Narodnom Domu" u Clevelandu predstavnici 5 jugoslovenskih udruženja, medju njima dva najveća. u kojima je okupljena većina članova od ukupnog broja organizovanih iseljenika.

Bili su prisutni ovi zastupnici:

"Slovenska Narodna Podporna Jednota" (SNPJ), iz Čikaga (Vicko Cainkar. Frank Aleš i Miha Pleše);

"Hrvatska Bratska Zajednica" iz Pittsburga (Ant. Gazdić, Vinko Šolić i Geo. Sanković);

"Jugoslovanska Podporna Zveza Sloga" iz Milwaukeeja (Viktor Petek i France Ermenc);

"Slovenska Svobodomisečna Podporna Zveza" iz Čikaga (Vatro Grill, Vil. Rus i Ivan Kalan);

"Srpski Narodni Savez" iz Pittsburga (Simon Šakota).

Vidi se, kako su naša braća gore već zreli kao organizatori. Pokret počeli su Slovenci. "S.N. P.J." je prva zaključila da se počne raditi oko udruženja svih Saveza. Pitanje su u prinipu rešili po redu i ostali Savezi za sebe. Zato su došli na sastanak dne 9. aprila svi tako dobro pripravljeni, da su bili svršili posavetovanje za jedan dan. Dakako ni bilo banketa ni plesa.

Raspravljalo se je o pitanjima, koja zanimaju sve Saveze, kao:

primanje novih članova;
simulacija;
kulturne zadaće;
pravni interesi;
gospodarska akcija;
propaganda medju Amerikancima;
skloništa;
zaštita omladine itd.

Sastanak bio je samo pripravni sastanak. Predmete sakupilo se je u 8 referata, od kojih je preuzeo svakoga po jedan referent, da dobro obradi svoj predmet. Nato će se sazvati za 9. oktobra novi sastanak. Na istom, ovako dobro spremni, će tek osnovati Središnji Savez (federaciju). Nanj pozvati će se još i sve ostale Saveze.

Ovako našli su se Slovenci, Hrvati i Srbi te udružili, da sa zajedničkim snagama porade oko zajedničke dobrobiti, na temelju **samopomoći i sloge.**

Zapisnik gornjeg sastanka odlučili su poslati svim jugoslovenskim novinama u Americi. Čim ga primimo, ćemo svoje čitaoce opširno izvestiti o sadržini. Pitanja, o kojima su se posavetovali naši drugovi na Severu, većinom su istotako važna i za našu Južnu Ameriku.

NAŠI POKOJNICI

✠ **BLAŽ STIPANČIĆ,** star 69 godina, preminuo je na Veliku Subotu u Grižanima, u Hrvatskom Primorju. Pokojnik bio je otac gospodje Ane Gobić, supruge našeg poznatog poduzetnika, g. Augustina Gobića iz Lanusa. Najiskrenije saučešće ožalošćenoj obitelji, a blagopokojnom Večni Mir i Pokoj!

✠ **Dr. EUGENIJE GUZINA** preminuo je u Trstu prošlog meseca. Pokojnik narodio se je god. 1862 u Perastu u Boci Kotorskoj. Učio je medicinu u Gracu i u Beču, a specializirao se je u psihijatriji. Živio i radio je 40 godina u Trstu, gde je bio ravnatelj svih bolnica. Ostavlja za sobom brata Dušana, koji je bio za vreme balkanskog rata šef sanitarne službe srpske vojske, a sada je šef u Ministarstvu Narodnog zdravlja.

S pokojnim dr. Eugenijem nestaje jednog od onih dobročinitelja najširih narodnih slojeva, koji stoji kao na mrtvoj straži vršeći čitave decenije svoju dužnost, bez buke i galame, nego svesno i požrtvovno. Pokoj njegovoj duši!

IZ CHILE

U ANTOFAGASTI postoje sledeća naša društva:

"Jugoslovensko Pripomoćno Društvo", casilla N. 349.

"Jugoslovenska Škola", casilla N. 698.

"Jugoslovensko Vatrogasno Društvo", casilla N. 705.

"Jugoslovenski Sokol", casilla N. 705.

"Jugoslovenska Matica", podružnica, casilla N. 371.

"Jadranska Straža", podružnica, casilla N. 371.

DAR NAŠIH ISELJENIKA ZA SOKOLSKO DRUŠTVO U MILNI.

Sokolsko Društvo u Milni je ovih dana primilo od naših iseljenika iz Antofagaste i to iz oficine "los Dones", a sakupljeno po bratu Antunu Bonačiću Stipanovu Lira šterlina 15, namjenjenih fondu sokolske glazbe. Zahvalni smo našoj braći u tudjini, koja su i ovaj put kao i do sada pokazala veliko razumijevanje za naše prilike. Pismo, kojim su popratili taj doprinos vidan je znak velike svijesti naših mještana, a ljubav njihova prema sokolskoj instituciji, koja izvire iz svake riječi njihovog pisma upravo diže u srce i može služiti za uzor mnogima i mnogima. Dopriniješe: Antun Bonačić pesosa čilenskih 100, Jerko Aras pes. čil. 100, Ivan Poklepović čil. pes. 50, Josip B. Mandinić pes. 50, Vicko Tomičić pes. 50, Matij Dragičević Andreučić pes. 20, Matij Dragičević L. pes. 20, Dinko Šimunović pes. 10, Vitomir Lukšić pes. 10, Anselmo Sule pes. 70, Velimir Vukanović pes. 50, Ivo Anić pes. 50, Daniel Jamett pes. 30, ukupno pesosa 610.

Uprava Sokolskog Društva u Milni u ime svoje kao i u ime svih članova najljepše zahvaljuje darovateljima.

"JUGOSLOVENSKI SOKOL" U ANTOFAGASTI, održao je 13. aprila t. g. u 4 sata poslije podne, u prostorijama "Jugoslovenskog Pripomoćnog Društva", kolonijalnu skupštinu s sledećim dnevnim redom: 1) Prikaz rada ovog Društva od osnutka do dandanas; 2) Pripreme svih društvenih kategorija, na Sokolsku Akademiju, koja će se prirediti u jednom od ovdašnjih kazališta; 3) Sokolski vodja brat Ivan Doležal; 4) Eventualia.

"JUGOSLOVENSKO PRIPOMOĆNO DRUŠTVO" u Antofagasti sazvalo je za 11. maja skupštinu, na kojoj je bilo na programu raspravljanje pitanja gradnje "Društvenog Doma". Tom prilikom rasposlalo je sledeći poziv:

"Bračo drugovi! — Na glavnoj izvanrednoj skupštini od 29 prošlog mjeseca, bilo je zaključeno da se društvena zgrada popravi prama osnovi uprave.

Dogodilo se je — kasnije — da su se članovi sjetili one stare poslovice: "Staro ljubi danke gubi", i držeći se iste, izjavili su se oduševljeno pripravni doprinijeti — svaki prama svojim silama — za da se oživotvori želja svih drugova, u smislu, da se staro sruši i sve iz nova sagradi.

Naše su, to jest uprave, najbolje namjere da služimo ustanovi koliko bolje bude moguće. U vezi s' tim načelom, poduzeli smo shodne mjere glede ove druge osnove, koja je — prama našem mišljenju veoma lako izvediva, uvijek ako bude stvarne pomoći i nesebične saradnje sa strane svih drugova.

Zbacimo jednom onu našu vječitu apatiju koja nas u ukovima drži, i pregnimo svi — ujedinjenim silama — e da pokažemo ostalomu svijetu što možemo i čega smo kadri mi potomci starog slavnog Jugoslavenskog plemena.

Mi kao civilizovani narod dužni smo stupati rame uz rame snajnaprednijim narodima svijeta, jer to možemo, jer imademo sredstava i sposobnosti, jer imademo zdravu dušu i dobro srce — bistar razum i junačke mišice.

Djipnimo na nogama kao divovi! stršimo od sebe onu našu vječitu zanemarnost i dajmo se na posao! na posao junački i složno, da sagradimo, da urešimo i sahranimo pristojnu kulu našoj dijeci, našim unucima, dostojnu kulu našim potomcima za sva vremena."

Čestitamo braći iseljenicima u Antofagasti na njihovom ustrajnom radu i smotrenom napredku!

SLOVENSKI VESTNIK
(SECCION ESLOVENA)

SPOZNAJ SAMEGA SEBE

Prvo, kar moraš storiti, če hočeš v življenju kaj doseči, je to, da temeljito spoznaš svoje sposobnosti in nadarjenost, a prav tako tudi svoje slabe strani.

Ljudje morajo iskreno in odkrito spoznati same sebe. In nihče izmed nas ne sme biti nasproti lastnim napakam prizaneslivejši kakor pri napakah svojega bližnjega, zakaj drugače je sleherna analiza samega sebe brez haska.

Čimprej si izberi podlago za delo, ki ti prija; izberi si delo, ki misliš, da boš z njim dosegel uspehe. Ko si si ga izbral, se začni takoj učiti vsega, kar ima vrednost za to delo. Začni z njegovo zgodovino. Doženi, katere okolnosti in razmere so ustvarile ta poklic ali posel. Če je rodil kake osebnosti svetovnega slovesa, se potrudi, da se čim bolj seznaniš z metodami, po katerih so ravnali oni možje. Študiraj najboljše knjige, ki razpravljajo o tvojem poklicnem delu, in bodi na tekočem o njega razvoju: zato čitaj strokovne časopise.

Važno je, da delaš z nekim navdušenjem. Mladenič utegne biti genij, a če mu nedostaja navdušenja, če je ravnodušen in se preda vetrovom, ne bo nikoli dosegel pol tistega, kar bi dosegel, če bi se dal gnati po električnem toku navdušenja.

Navdušenje ali entuzijazem se upravičeno sme primerjati z električnim tokom. V tvornici ustvarja električni stroj čudeže, a če iztakneš električni tok, se stroj ustavi. Človeški stroj — da rabimo to primero — potrebuje električnega toka navdušenja, ki ga žene.

Vendar se nikoli ne daj premotiti po navdušenju, s tem da bi ustvarjal zmožnosti za stvari, ki presezajo tvoje sposobnosti. Nikoli ni pametno sprejeti službo, ki zahteva sposobnosti, o katerih veš, da jih nimaš.

Kadarkoli vidiš, da si zagrešil napako, jo takoj priznaj! Ne čakaj, da ti drugi vsilijo to spoznanje. Če vidiš, da nisi sposoben za izbrani poklic, si ga preberi in se takoj seznani z novim, vse eno, če to zahteva denarnih žrtev od tebe in tvoje rodbine. Koliko mladih mož v življenju ne napreduje, ker vise na službi, čeprav vedo, da niso sposobni zanjo in da bi bilo edino prav, če bi jo takoj opustili.

Toda pod nikakim pogojem ne izgubi po porazu poguma. Mož je po porazu dostikrat močnejši kakor je bil prej. Toda da boš znal zavzeti pravo stališče do poraza ali vobče nasproti težkočam, se moraš najprej podvreči strogi in nepopustljivi analizi samega sebe. Tudi ti ni treba biti žal, če izgubiš nekaj ur s tem, da razmišljaš o raznih možnostih, ki se utegnejo pojaviti pri vsakem tvojem početju. Kakor hitro si prišel do prepričanja, da si odkril pravo, ti mora biti "največja stvar na svetu", da na tem vztrajaš.

STRAŠNA NESREČA V BELI KRAJINI

Bela Krajina je že sama po sebi siromašna. Še v navadnih razmerah se Belokranjec rodi večinoma zato, da gre garat v Ameriko. Nesreča pa prikipi do vrha, če zadene ljudi povrhu še kakšna nezgoda.

Takšen črn dan je bila letošnja cvetna nedelja za vas Zaluko v občini Ribnik. Razven starih ljudi je šlo vse v Ribnik k maši. Pri Jurju Belanič-Radmanu je ostal doma samo gospodar Jure s 5 letno hčerko Jadvigo. Kuhal je kosilo. Medtem ko je šel nekaj v hlev pogledat, je mala hčerka najbrže prevrnila ponev z vrelo mastjo. Kako je bilo natančno se ne ve, ker je otrok zgorel. Naenkrat je bilo vse v plamenu. Hiše so krite s slamo. Eno poslopje je šlo za drugim. V eni uri je bila uničena vsa vas, 32 posestnikom je zgorelo 112 poslopij, z obleko, opravo, živino, pridelki in prihranki vred.

Tu v Argentini je precej Belokranjcev. Apeliramo na nje, naj se spomnijo svojih nesrečnih rojakov. Kdor ne more dati pet pesov, naj da enega, toliko si vsakdo lahko odtrga. Da ne bo kake zlorabe, bi bilo najboljše če bi se dotične zneske pošiljalo na naš konzulat (Avenida de Mayo 1370, IX piso), ki naj jih pošlje Izseljeniški Oblasti v Ljubljano, ki jih nato pošlje Odboru za Pogorelce, ki se je gotovo sestavil v Rudniku ali Zaluki.

Zadružna Banka v Ljubljani

Letno poročilo in gospodarski pregled

Leto 1929 je bilo v svetovnem gospodarstvu leto mednarodnih kartelov in trustov. Zanimiv je pregled izvršenih dejanj... Pogodba članov kontinentalne družbe surovega jekla sicer poteče šele letos 31. marca, ali so bile že v lanskem letu izvršene vse priprave za obnovitev. Na novo se je pa dogovoril kartel fabrikantov litega železa. Kartel fabrikantov cevi je bil ustanovljen takoj po vojni. Sprva so vanj vstopili fabrikanti v Nemčiji, Franciji, Španiji, Čehoslovaški, Belgiji, Poljski in Ogrski; lani pa so prišli v ta koncern še Angleži in Amerikanci, ki je tako postal eden najmočnejših. Internacijonalna konvencija svinca je sicer ameriška organizacija, ali je tudi leta 1929 oficijelno utrjena. V kartelu bakrene industrije je sedaj 100% organiziranih, odtod naravnost neverjetne cene te kovine. Cinkov kartel je poprej obsegal le 45% produkcije, v lanskem letu se je ojačal z novim dogovorom tako, da je odločilen v tej stroki. V početku leta 1929 sta sklopili kanadska Nickel Company in angleška firma Mond Nickel svetovni trust za nikel. Internacionalni dušikov kartel so tudi lani ustanovili; obsega vso produkcijo Nemčije, Anglije in Čile. V lanskem letu so pristopili še francoski in angleški fabrikanti cementa v cementov kartel, kateremu so do sedaj pripadale le Belgija, Holandija in Nemcija. Svetovno podjetje "I. G. nemška barvna industrija" se je polastila v letu 1929 vse pomembne švicarske industrije barv.

Švedsko-ameriška industrija žveplenk, takozvana Kreugerjeva grupa, ki ji je hrbtenica švedski vzgalični trust, se je horizontalno prav lani silno razvila. (V Jugosaviji njeni konzumenti to expanzijo prav bridko občutijo.)

Konjunktura je sicer sedaj v splošnem v padanju, nakar so se industrije kot povedano zelo pripravile. Cene bodo šle torej prej navzgor kot narobe.

Jugoslavija ne igra s svojimi industrijami v svetovnem gospodarstvu skoro nobene vloge, ker smo pretežno agrarna država, ali tudi njo kot producenta agrarnih produktov in konzumenta premnogih industrijskih izdelkov v obili meri tangirajo spremembe v svetovnem gospodarstvu. Leta 1929 smo namreč uvozili 71% industrijskih produktov in 17% surovin.

Gospodarski razvoj v širokem

Gütermann's Nähseide
ist die Beste
Svila Gütermann
Najbolja svila za šivanje
Škatulja sa 40 raznih boja po ½ doc. od svake .. $ 16.—
Škatuja sa 60 raznih boja po ½ doc. od svake .. $ 24.—
Za pokušnju naručite 1 doc. (12 raznih boja) za $ 1.50 uključivo poštar.
Casa de Labores "EURASIA"
NUEVA YORK 3426 BUENOS AIRES

"THE DERBY"
GRAN SASTRERIA
PARDO y Cía.
ALMIRANTE BROWN 1100 — U. T. 21. BARRACAS 2214
SUCURSAL. EN ASUNCION. PALMAS 126
Preporučamo našim čitaocima ovu Krojačnicu, koja ima već puno godina da se bavi ovim specialnim poslom. — Služi izvrstno u pogledu rada, dobre robe i umerenih cena.

svetu v letu 1929 je bil za nas v Jugoslaviji zato neugoden, sicer statistika o naši zunanji trgovini pravi, da smo bili v tem letu za Din 327 milijonov aktivni, in to zopet enkrat po letu 1926, ko je naša trgovska bilanca izkazovala 186 milijonov Din presežka. Lansko aktivnost pripisujejo izvozu pšenice.

Leto 1929 je bilo v Jugoslaviji prav mirno leto gospodarskega dela in pa tihih priprav za ojačanje industrije. Napačno je in kaže na početno dobo industrijalizma, če se misli na ojačanje tudi s poslabšanjem socialno-politične zakonodaje. — Vlada, ki je s svojimi zaznimi ukrepi storila mnogo za pomirjenje in umiljenje razmer — med drugim je tudi izdala nov kazenski zakonik z veljavnostjo 1. januarja 1930, kjer je precej potrebnih določb za zaščito vlagateljev in upnikov — bo brez dvombe tudi v tem oziru zaščitila socijalno slabe.

Prenehanje političnih borb v državi je po 6. januarju 1929 dalo vsemu ostalemu udejstvovanju svoj pečat.

Zadruge so sedanji interregnim političnega miru uporabile za poglobljenje in razširjenje svojega delokroga.

Velikega pomena za razvoj zadružništva v tem letu je bilo več izvršenih dejstev, tako: ustanovitev Priviligirane Agrarne Banke, jubilejni kongres Glavne zadružne zveze v Ljubljani, I. Zadružna razstava v Ljubljani, delo na novem zadružnem zakonu in ustanovitev Glavne zadruge zadrug poljedeljskega kredita. Bilo je opažati prav živahno zadružno delo v celi državi.

Zveza gospodarskih zadrug v Jugoslaviji, ki je hrbtenica naši Zadružni banki, je narastla na 50 zadrug s 120 poslovalnicami in njeno članstvo presega že 25,000 družin. Enako so se tudi druge zadružne zveze razvile. Za presojo dela Zadružnih zvez in njih denarnih središnjic je največje važnosti kakovost včlanjenih zadrug. Tam, kjer dominirajo kreditne zadruge in so prilično jake, imajo središnjice oziroma njih denarne centrale velike sume denarja v hranilnih oddelkih in jim je celo znaten zaslužek pri financiranju izven zadružnih podjetji omogočen. V zvezi gospodarskig zadrug n. pr. pa so prodajne (konzumne), nabavne in produktivne zadruge v večini, kreditne pa v veliki manjšini. Prodajne, zlasti pa produktivne, rabijo mnogo denarja za nabavo in pa predelavo blaga, tedaj so napram svoji središnjici oziroma napram svoji banki vedno novih cenenih denarnih sredstev terjajoč in cenega denarja potreben komitent.

Z ustanovitvijo Priviligirane Agrarne Banke v Beogradu bo mogoče zadostiti potrebam kmetijskih, nabavnih, kreditnih in podobnih zadrug, če bode navezala ta banka svoje udejstvovanje na te zadruge. Obrtne zadruge imajo oporo v državni obrtni banki. Na zadruge, ki jim je naš zavod denarno središče in oporišče pa žal država ni storila doslej še nobenih pomožnih akcij, kaj še v obliki kake denarne centrale. Niti zbornic konzumentov niso vzeli še v pretres, ki bi z ozirom na vedno močnejšo organizacijo svetovne produkcije bile zelo na mestu v obrambo pred vedno naraščajočimi cenami industrijskih izdelkov in živil. Karteli in trusti po širokem svetu pa kujejo v interesu svoje produkcije vedno večje vezi....

Naš zavod ima svojo posebno nalogo, ki ni lahka ali je hvaležna, ker vodi v trajne uspehe. Od leta v leto se to more konstatirati. Tudi v letu 1929 je bilo enako. Računsko poročilo kaže naš lepi napredek.

Število komitentov se je v minulem letu za 35% povečalo in promet se je znatno pojačal.

Vloge na knjižice so se povečale: od Din 6,879,676.48 na Din 7,024,208.25 — tedaj za Din 144,531.77.

Vloge na tekočih računih so poskočile od Din 8,166,379.60 na Din 12,181,232.19 — tedaj za Din 4,014,852.59.

Porast vlog znaša torej Din 4,159,384.36.

Porast na tekočih računih je povzročil tudi silnejši promet, v katerem se pravzaprav zrcali pravo življenje zavoda. Na porast vlog na knjižice je neugodno vplivalo, da mora tudi naš zavod plačevati po 6% rentnega davka, medtem ko so zadruge le s 3% obdavčene. Bilo bi želeti, da bi naša Zadružna banka imela enake ugodnosti....

Porast naših poslov pokaže račun izgube in dobička: brutodonos na obresti in bančnih poslih je Din 2,521,629, medtem ko je bilo izkazanih v letu 1928 le Din 2,224,210.35.

Vsota aktiv je narasla v letu 1929 na Din 25,501,994.33 (leta 1928 Din 21,262,046.34, leta 1927 Din 17,583,051.24.)

Bilanca izkazuje prebitka Din 390,622.39.

*

Predlagamo da se ta dobiček razdeli takole: 6% na 50,000 delnic po Din 100.00 je Din 300.000, v rezervni sklad Din 20,000, v specijalni rezervni sklad Din 65,000, na nov račun naj se prenese Din 5,622.39. — Skupaj 390,622.39.

Ako p. t. občni zbor odobri ta predlog bodeta oba rezervna sklada znašala Din 500,000 — torej eno desetino delniškega kapitala. Kuponi pa se bodo z Din 6.00 na delnico izplačevali od 1. aprila 1930 naprej.

Upravni in nadzorstveni svet sta z ozirom na namene zavoda tudi za leto 1929 odklonila po pravilih jima prisojene tantijeme.

Upravni svet je obravnaval v 6tih sejah tekoče predmete, izvršni odbor je pa v 35tih sejah reševal tekoče posle.

Nadzorstveni svet je ob zvršetku vsakega polletja pregledal vse poslovanje.

V Ljubljani, dne 20. februarja 1930".

Upravni svet.

IZ NOVINA

"**LA PRENSA**" svakako najozbiljnija novina u Južnoj Americi, objavila je dne 19. maja pod naslovom "**Oratoria garesiva**" sledeći članak:

"Fašistovski diktator je sa svojim govorom u Florenci podao neugodan dokaz o ratobornoj strasti, koja mu puni dušu. Njegovi grubi talenat, prosaknut oholosti i ponositosti, prekjučer nije se razvučio nego samo zato da se razbacuje sa psovkama i pretnjama. Napadaji, koji su ovaj čas već poznati javnosti, upereni su u prvom redu protiv samih Talijana, naime onih, koji ne suglašaju sa dogmom "crnih košulja", a zatim protiv susedne zemlje (Jugoslavije - Op. Ur.) koju hoće "duce" kolonizirati u šlepu svoje domovine kao predstavnik civilizacije na Sredozemnom Moru "moru koje je nekada bilo Rimovo".

O svojim zemljacima, progonjenima od službene furije i koji su našli zatočišća u inostranstvu, tvrdi, da njihovi vodje "nisu ništa drugo nego prezira vredno blato"; a o onima, koji su još preostali na poluotoku, da "se prikradu nekada iz svojih groblja po močvarama kao larve", zbog čega pozivlje, neka se gleda nanje "sa samilovanjem i prezirom".

Govornikova se svirepa ljutina upaljuje zbog sumje, da se od njega zastupani pomorski nacrti neće realizovati. Ljuto izveštava medjunarodno javno mnenje, da će se nacrt izvšiti "tona za tonom", da će biti zamišljenih 29 jedinica "baćenih u vodu", i to zato jer je fašistovska volja "železna", "matematička", jer ovu volju "zapreke potpaljuju" i jer je "kadra izuzetnih žrtava".

Tokom svoga bučnoga govora poglavica fašizma razjašnjuje svoju marcijalnu vatrenost: pošto ima sveta, sa pretenzijom, da izolira Italiju, i čak da ju zaplete u rat. Ali ova mogućnost njega ne briga jer "fašistička Italija će razbiti ovakové namere" sa "nikada vidjenom snagom", i pošto je "niko ne može napasti bez samrtne pogibelji".

Kroz njegove nabubnjele i izazivne fraze vidi se u govoru, izgovorenom na "Gospodskom Trgu", psihologički proces, koji ih je diktirao. Fantazija mu iskovala pogibeli: duh mu se razjari, napadne ga impulsivna reakcija. Pak nadolazi hipertrofija bojovne muževnosti, koja deli pobede i vrti glavom od halucinacija slave.

Glavar fašista izgubio je ton. Glavne države sveta trude se kako bi se moglo uspostaviti slogu te potražiti umiravajuće rešenje za pitanja, koja bi mogla složnost anarhizirati. Medjutim ovaj izvanredni političar, koji je postavio jez ekstremističkoj navali i koji prihvaća od pape blagoslov, postavlja se kao hajduk-junačina te sa bojovnim rečima i kretnjama obečaje, da će povesti svoj narod u oružane sukobe protiv onih, koji neće priznati, da će režim absolutizma, koji je on stvorio, "živeti čitavo stoleće".

Kao da je odlučio, da će narod pripraviti za čitavi niz krvavih aventura, grmi u uši svojih sumišljenika: "Sutra ćete videti najimpozantniju vojničku paradu. Htio sam ju imati, jer **reč je lepa stvar, ali karabine, strojne puške, ratni brodovi, aeroplani i topovi, su pak druge, takodjer lepe stvari**, pošto je pravica prazna reč, ako nije poduprta snagom." A pak još dalje: "Ne smemo se zaustaviti. Moramo ići napred, pošto nam ovog programa ne nameću samo unutarnje potrebe, nego ga zahtevaju takodjer pojave, koje se javljaju, iznenada, sa svih tačaka obzora".

Evo kako u govornikovoj prećeranoj uzrujanosti ne fale niti značajne crne vizije.

U prvom redu Italija, a pak i ostali evropski narodi, kojima je upućena retorička mahnitost, znati će joj odgovoriti sa hladnom ozbiljnosti, koja će izlečiti kongestiju, te će pustiti, da jezično junaštvo fašizma ugasne kao prazno vikanje".

KOD ZAKLJUČKA BROJA

GOSP. I. F. LUPIS-VUKIĆ PO ARGENTINI

Gosp. I. F. Lupis1Vukić, koji putuje po Južnoj Americi za račun "Jugosl. Narodne Obrane" u Valparaisu, da sabere materijal o životu i radu Jugoslovena u ovom delu sveta za jednu knjigu, povratio se je ovih dana u Buenos Aires, nakon što je obišao sva važna jugoslovenska naselja u Boliviji, Peru i severnom Chile. Gosp. Lupis-Vukić je posvuda bio bratski primljen. Sada će gosp. Lupis-Vukić putovati po našim naseljima u Argentini. **U UTORAK, 3. JUNA OTPUTOVAĆE U ROSARIO, ODAKLE ĆE ZALAZITI U NASELJA.**

PREPORUČAMO SVIM NAŠIM ČITAOCIMA, NA KOJE SE G. LUPIS-VUKIĆ OBRATI, DA MU NASVETOM I INFORMACIJAMA BUDU PRI RUCI.

STO KAŽU BANKARI?

Berlinska središnjica Zavoda "Banco Germánico" izdala je marta meseca za Glavnu Skupštinu poslovni izveštaj za god. 1929.

Osim u Buenos Airesu imade Zavod u Južnoj Americi podružnice u Asunciona, Valparaisu i Santiagu, Rio de Janeiro, San Paulu, Santosu i Mehiku.

Time ima neposrednog upogleda u gospodarski položaj dotičnih zemalja, koji u svom izveštaju na kratko jasno i bez preteravanja ocrtava.

Na drugom mestu objavljamo pregledni članak g. Lupis-Vukića, kako je on vidio gospodarski položaj u kojem se nalazi naše iseljeništvo. Njegov opis plod je — da tako reknemo — opažanja zdola, dočim bankovni zavod ima upogleda u prilike sviška.

Zanimljivo je usporediti, kako u suštini oba izveštaja suglašaju; videti, kako se na prvi pogled dosadni brojčani materijal jednog bankarskog izveštaja odražava u gospodarskom položaju takorekući svakog pojedinog iseljenika. A taj materijal nudi takodjer korisne podatke za **usmerenje** jedne jasne iseljeničke politike.

Neka navedemo najznačajnije podatke, to jest najznačajnije pojave iz gospodarskog stanja onih država, u koje dolazi sada većina jugoslovenskog iseljeništva tražiti svoju "ameriku".

U opće je god. 1929. kao godina medjunarodnih gospodarskih kriza odjeknula osobito oštro u državama Južne Amerike, jer ova još nema vlastitog gospodarskog života, koji bi joj dozvoljavao aktivnu inicijativu, nego tvori pasivno zrcalo dogadjaja, koje pletu drugi, jači činitelji izvan nje.

Pošto su pale cene glavnih izvoznih predmeta, sve same surovine, svet izgubio je platebnu snagu. To je uplivalo u Argentini i u Brazilu na valutu, a vlada radi borznog kraha u Sev. Americi nije mogla doći do zajma. Zapeli su poslovi, te je ovako nastalu nestašicu rada osetio na sebi i naš najneznatniji iseljenik — peon.

Posle Nove Godine novčani se je trg počeo pomirivati te time porastao izgled, da će se doći do novca. A već ovakav izgled znači u gospodarskom životu olakšicu, jer kredit bar prestane padati.

A sada dolazi u izveštaju jedna zanimljiva stvar: Zavod je **usprkos ove opće** krize mogao polučiti dosta zadovoljujući **uspeh** i **proširiti** svoj poslovni delokrug. Ovo je baš značajno za nemačku temeljitost i sjajan dokaz za ogromnu vrednost dobre gospodarske organizacije te sposobnog vodstva. Od grube dobiti u iznosu od 11.2 milj. zlatnih maraka išlo je oko 9.2 milj. za poslovne izdatke, a ostalo čiste dobiti ca 1.9 milj. Is toga će se platiti deoničarima 6% a sa ½ milj. će se napraviti posebnu pričuvu za valutne promene.

Pogledajmo sada kako nam opisuje položaj u pojedinim državama.

ARGENTINA. — Izvoz smanjio se je po količini za 2% a po vrednosti za 9.6%, to znači: u zemlju došlo je za 10% manje novaca. Uzrok: pala je cena **žitaricama**, a to radi toga jer se je žetvu 1928/29 prebrzo ukrcalo. Drugim rečima: argentinski poljoprivrednik je **neorganizovan**, tehnički i kreditno. Nesposoban, da bi zadržao žito na skladištu, bacao na trg postepeno te medjutim mogao na osnovu ovakovih zaliha doći do potrebnog kredita.

Dalje su pale cene **kožama** i **vuni**; ovoj potonjoj za 30—40%. Nije dakle čudo, ako osečaju naši u Patagoniji krizu. Isti pokret na dole je kazao **tanin**.

Vlada je najpred dozvolila izvoz zlata, da bi popravila valutu, a nato opet zabranila. Oboje je uplivalo na kredit zemlje i na padanje peće. Kod izvoza smo videli da je zemlja primila 10% manje. Kod uvoznih predmeta moramo platiti 10% više radi pada peće. Drugim rečima: gospodarska snaga je pretrpela štetu od 20%. Tako da je i onaj radnik, koji nije ostao bez posla, a je zaradio recimo 200 peća, bio gospodarski za 50 peća na gorem nego god. 1928 kod jednake zarade. Zato oseća ovakove krize mnogo gore radnik u tvornici, jer on sve kupuje, nego onaj na zemlji, koji ima bar stan i hranu, koje ne ovisi toliko o ovakovim gospodarskim potresima. Zato je i tolika šteta, da naš svet, sa 65% od kuće zemljoradnik, po većini ide u argentinsku tvornicu, te se mora proletarizirati i pauperizirati (postati s vremenom baš puki siromah, koji živi iz dana u dan). Zato bi morala postojati pametna iseljenička, socijalna i gospodarska politika u tome, da bi naš narod došao do **svoje zemlje**. Sve drugo je sterilna lirika, bez **trajne** koristi, govoreći dakako o našem iseljeništvu kao celini, a izuzevši one percentuelno mnogo redje elemente, koji su sposobni, da se učlane u industrijalni i trgovački napredak zemlje, u koliko ima ova danas još kapaciteta na tom polju za gospodarske **početnike**.

PARAGVAJ. — Položaj loš za **yerba-mate, kože, duhan** i **voće**; osim koža sve proizvodi koji dodju u obzir za malog naseljenika. Na poslovni promet uplivala je takodjer pogibelj i strah pred eventuelnim ratom sa Bolivijom.

BRASIL. — Kriza pojavila se je već koncem god. 1928 te se god. 1929 još zaoštrila. K tome je došao pad valute. Trpela je **tekstilna** industrija. Samo u Sao Paulu, gde se nalazi naša najveća naseobina, bilo je 750 stečajnih predloga .Osobito je bila oštra kriza na trgu sa **kavom**, te je državni Zavod za Kavu dao poništiti veće množine robe manje kakovosti. Oštro je išlo takodjer sa **kožama** i **kakaom**.

ČILE. — Zanimljiva je stvar sa Čile, gde diktatura znači stalno gospodarsko poboljšavanje, dočim je — kako mogu vidjeti čitaoci iz članaka g. Lupis-Vukića — naša naseobina doživela pravu katastrofu sa prodajom Baburičinih poduzeća, koja je delomično indirektno i posledca promene političkog položaja. Dobru stranu imaće dakle za naše okolnost spomenutog dobrog razvijanja stanja zbog toga, jer ih je zatekla da tako reknemo "domaća" kriza usred podizanja narodnog gospodarstva, tako da će im biti laglje, da se prilagode novom položaju. Gore bi bilo, da se je prodaja dogodila usred opće krize u državi.

Kao u Jugoslaviji se je i čilenska vlada, oslobodjena profesijonalnih političara, mogla posvetiti koristnom radu oko podizanja zemlje.

Brojčani podatki odnose se na prvih 11 meseci. Povećao se je izvoz **salitre** i **bakra**. **Vina** priradilo se je 3,880.000 litara; od toga **izvezeno** 3.708.300 l i to većinom u **Nemačku**. Zato nije čudo ako ima u Dalmaciji vinska kriza. **Pasulj** (fažon) i **voće** izvažali su, uz poboljšane cene, u **Severnu Ameriku**. — **Ugljena** iskopano je bilo za 200.000 t više nego 1928; u celome 1,381.279 t.

Državno gospodarstvo zaključilo je godinu sa 50 miljuna preostatka u blagajni. Država čvrsto radi na izvadjanju programa javnih radnja, osobito cesta, sa nacrtom od 1.575 miljona. Ovaj rad upliva ugodno na trgovinu.

Zbog svega toga mogla je država sa svim berzanskim krahom u New Yorku, doći do 6 raznih zajmova u Americi, Londonu i Švajcarskoj, u prvom redu za javne gradnje.

Za papirni novac imala je "Banco Central de Chile" **93.67%** zlatne rezerve. (U Argentini ista sniziła se je od 84% na 81.9%).

Diktatura uredila je takodjer sporno pitanje Tacna-Arika, sa Perú, koje su političari uredjivali bez uspeha nekih 40 ili 50 godina, analogno kao što je kod nas u Jugoslaviji pristupila smesta uredjivanju odnosa sa Bugarskom, koje su pred tim parlamentarne vlade rešavale bez uspeha 10 godina.

MEHIKO nas ne zanima, jer našeg sveta onamo osim pojednice niti nema. Položaj preko godine zbog revolucije, nije bio dobar. Tek kad je koncem godine novi Predsednik uredio spor sa Crkvom, se je stanje toliko poboljšalo, da je država dobila izgleda, da će se prilike polagano srediti.

***

Iz ovog letimičnog pregleda podataka jednog kratkog bankarskog izveštaja možemo videti, da je južna Amerika nešto sasma druga nego Severna.

Zemlje su doduše bogate, ali bez vlastitog gospodarstva. Njihovi glavni proizvodi, sve samo surovine, predmeti su medjunarodne špekulacije, o čiji sudbini se odlučuje svuda drugde nego doma. Čim proizvodi izadju iz ruku domaćina, proizvadjača, već ih uzima u ruke veliki, tudji i dobro organizovani kapital, koji ravna njima, kako to njemu konvenira. Prilike će se promeniti tek, kad proizvadjač bude organizovan. A do toga ima još dugi put. S jedne strane mala napučenost, dakle ogromne razdalje, sa druge velika raznolikost doseljenog naroda. Kako ćeš udružiti u zadrugu n. pr. u jednoj ovdašnoj koloniji naše Dalmatince, Švabe, Turke, Arabe, Sirijce, Kalabreže, Napolitance, Katalance, Galjege, itd. itd. od kojih ti polovica ne zna niti čitati niti ne razume dobro jezika ove zemlje!

Zato podudaramo neprestano veliku potrebu skupnog naseljevanja. Svaki pojedinac izgubljen u ovdašnjoj mešavini naroda izgubljen je za nas kao **naš** čovek. Budimo si s tim jedan put na čistu i bez sentimentalnosti. Sve ovdašnje šarenilo ne čeka drugoga, nego da se nakon dva, tri pokolenja potpunoma amalgamira. Tek onda će značiti i za Argentinu aktivan elemenat. Zato na argentinskom kampu uspevaju pokusi organizacije jedino u toliko, u koliko je dorastlo novo pokolenje onih, koji su se doselili pred 50 ili 40 godina. A ovakovih je dosele još vrlo malo, zato će argentinske poljoprivredne krize trajati još "par" nadaljnih godina, pogotovo usred ovdašnjih latifundija.

A pak se može medjutim dogoditi još jedna druga: pošto se onako polagano razvija nastanak samostojnog čakarera, sposobnog za zadružnu suradnju, a svet sa mehanikom onako brzo, to eventuelno neće biti više niti vremena. Nego će se organizovani, veliki kapital, — pod pritiskom kriza u industriji i potrebe jeftinog kruha za ogromne radničke množice po industrijskim središtima — spustiti na prazne poljane te doći sa jakim traktorima, pregaziti ev. žice čakara od 100 i 200 ha te početi obradjivati zemlju na velikim kompleksima čitavih estancija. Onda zbogom izgledi na samostalnu čakru! Mehaničari će "peći kruh", a nastati novi socijalni problemi, o kojima danas Argentinac, kad pije komodno i polagano svoj mate, niti iz daleka ne sanja!

A bogzna, dali su ovakova vremena baš onako daleko, kako nam se danas čini? — A šta će biti onda sa našim seljakom u Jugoslaviji sa njegova 10 m² "polja" primitivnim načinom obradjivana, te nekada i bez pravog kolnog puta? Kad već danas Čilenac izvozi vino u Nemačku, fažon u New York, a Argentinac svoje mendocinsko grožđje i melone u — Kaliforniju!

Evo, ovako smo preko par suhih podataka jedne nemačke banke za Južnu Ameriku došli do dokaza, da imamo pravo, ako tvrdimo u drugom članku, da je Kralj dao Hrvatima u ruke jedno od najvažnijih ministarstva time, da im je poverio Ministarstvo Poljoprivrede i Socijalne Politike.

Oba hrvatska ministra se moraju dobro složiti te **preko iseljeništva pomno proučavati, što se ovde u današnjih vremena brzog i jeftinog prevoza preko mora, u ovim plodnim i ogromnim zemljama, za našu staru domovinu, po 85% seljačku, šta se ovde za nju "iza brda valja"!**

Dober računar. — Učitelj: "Hiša ima štiri nadstropja, vsako nadstropje ima 12 stopnic, koliko stopnic moram prestopiti, da pridem do podstrešja?" — France: "Vse!"

Napačen nazor

"Brez denarja se ne da nič napraviti!" — Motiš se, prijatelj! Brez denarja se delajo dolgovi."

FRANCUSKO - SRPSKA BANKA

PARIS, BEOGRAD, LONDON, SKOPLJE, BITOLJ, NIŠ, KOS. MITROVICA, SOLUN.

Osnovana 1910 god.

Osnivači i najveći akcionari su:

BANQUE OTTOMANE — BANQUE DE PARIS ET DES PAYS - BAS i SOCIETE FINANCIERE D'ORIENT

čiji kapitali i rezerve iznose više od **4.000,000.000** dinara.

AKO ŽELITE DA STE SIGURNI ZA SVOJ NOVAC I DA VAM ON DONOSI SIGURNIH 6½ o|o (šest i po od sto) GODIŠNJE VI GA ULOŽITE U NAŠU BANKU

Ko želi veći interes na uloženi novac, neka se za uslove obrati pismom na nas, pa ćemo mu odmah javiti uslove.

Imajte na umu američku poslovicu "SAFETY FIRST" pa s toga pazite kome poveravate svoj teško zaradjeni novac. Kod nas ste sigurni a imate i dobru kamatu (interes).

Imamo i sada veliki broj ulagača iz Južne i Severne Amerike i Kanade.

ULOŽENI NOVAC ISPLAĆUJEMO ODMAH I BEZ OTKAZA

SAMO MORA DA NAM SE POŠALJE KNJIŽICA.

Dinar je stabilan, te nema bojazni za gubitak.

Novac možete slati u čekovima ili pismenom doznakom u Dolarima ili Dinarima, te ga kao Vaš ulog upisujemo na Vaše ime u Dinarima, ili novac u starom kraju Vašim obiteljima isplaćujemo.

Najbolje da pošiljku novca Vašoj rodbini ili na ulog vršite preko

BANQUE FRANCAISE ET ITALIENNE POUR L'AMERIQUE DU SUD

ANGLO-SOUTH AMERICAN BANK LTD. i

ERNESTO TORNQUIST & CO. LTD.

koje stoje s nama u neposrednoj vezi i koje će Vas najbolje poslužiti.

Pišite na svom maternjem jeziku.

Naš je naslov FRANCUSKO - SRPSKA BANKA

(44 - 50) **BELGRADO** (YUGOSLAVIA) — EUROPA

POŠTANSKA ŠTEDIONICA

Kraljevine Jugoslavije

prima uloge na štednju sa 6 % kamate

ZA ULOGE JAMČI DRŽAVA

Iz Argentine, Chile, Uruguaya, Brazilije i ostalih država Južne Amerike novac se šalje pomoću bankovnih čekova.

Otidjite u sigurnu banku, koju Vam je preporučio naš Konzulat ili koji Vaš rodjak ili dobar prijatelj. U banci kupite ček, koji se plaća u Londonu, a glasi na engleske funte. No možete kupiti i ček, koji se plaća u New-Yorku, a glasi na ameriške dolare. Kod kupovanju čeka tražite, da se na njemu napiše: "Plaćanje po naredbi Poštanske Štedionice, Beograd." To se engleski piše ovako:

to the order of the Post Office Savings Bank, Belgrade.

Da ne bi ček možda putem zapao u nepozvane ruke, tražite u banci da ga prevuku dvema kosim crtama. To se engleski kaže:

crossed check.

Zabilježite kod sebe broj čeka i ime banke, koja ga plaća, pa onda ček pošaljite u preporučenom pismu na ovu adresu:

Poštanska Štedionica, Beograd, Jugoslavia, Europa.

Tražite besplatne upute!

(24-42)

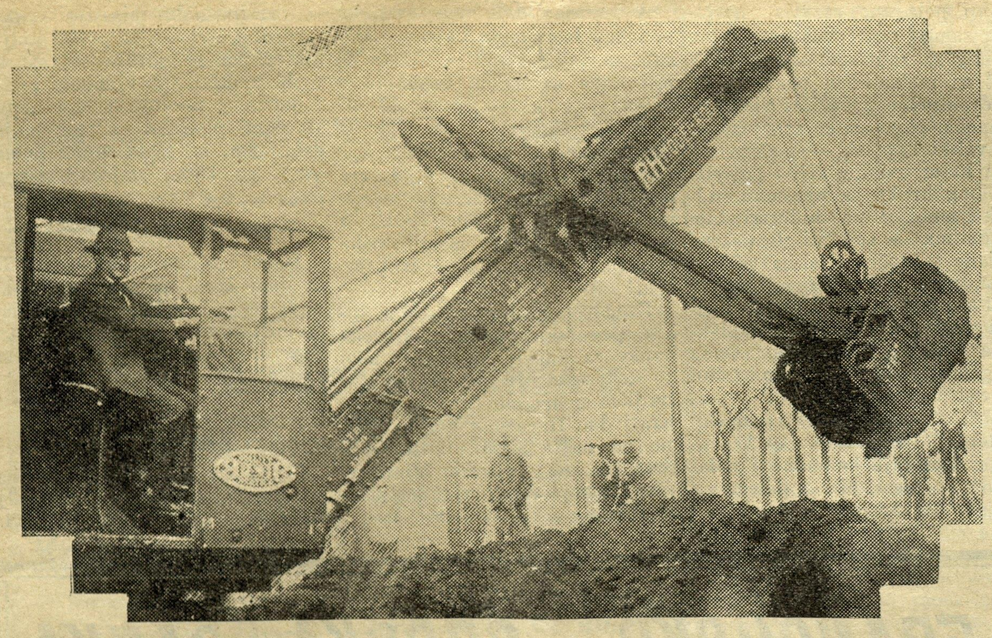

Gde ima rada

PODATKE IZ OVOG ODELENJA si izreži iz novine i sačuvaj. Ako ih ne trebaš ti sam, pokaži ih kojem svojem prijatelju. Osobito vredi to za podatke o velikim gradnjama, čijih nacrti su tek potvrdjeni te se radnje još ne grade. Ovako nećeš zaboraviti, da se propitaš, kako daleko stoji pitanje radnje, ako bis slučajno prolazio kroz dotičnu okolicu tražeći koji drugi posao.

Tucuman. — Počelo se je ponovo sa radom na mostu preko reke Sali, na cesti od glavnog grada Tucumana u kotar Cruz Alta. Gradnja trajati će sve do kraja ove godine.

Santiago del Estero. Vlada je 31. decembra medju inim takodjer potvrdila nacrte za gradnju biskupske palače u gradu Stgo. del Estero u iznosu od 300.000 peća. Od ovog iznosa je već na raspoloženje 200.000 peća. Zgrada projektirana je u kolonijalnom slogu.

"LA DIADEMA ARGENTINA", petrolejsko poduzeće, dobilo je od vlade potvrdu svojih nacrta za petrolejsku destilaciju na Doksudu, koja će imati izravni pristup do tamošnje luke za upaljive snovi. Zauzimati će površinu od 10 ha. Da se dopuni nekoja već postojeća odelenja i započne sa novim zgradama, imade već na mestu potrebni materijal. Poduzeće misli potrošiti za spomenute radnje **7,000.000 peća.**

NECOCHEA I QUEQUEN. — Lučki inženjer J. Erramouspe je dogovorio sa ravnateljem Ing. Canale sve potrebno glede radova u ovim lukama. Izgraditi će se dalje lučku obalu, železničke pruge, i dovozni prokop proširiti od 60 na 100 m te produbiti još za 3 do 4 stope, da će biti u istom kod najniže vode još 28 stopa dubljine. Od pred i iz ovogodišnjeg proračuna ima na raspoloženje novaca **$ 1,500.000** za rad tokom druge polovice godine. U celome je vlada potvrdila nacrte za obedve luke u iznosu od $ 20,000.000, za koje mora Skupština odglasovati kredit. Medju inim će se sagraditi žitna skladišta za 53.000 tona. Ovako će se razteretiti luke u Buenos Airesu i La Plati, jer će se moći onda krcati izravno na prekomorske tovorne brodove.

PODUZEĆ "FORD" obratilo se je na Ministarstvo Javnih Radova s molbom, da mu se uznajmi ili proda **3 do 4 ha** zemljišta u Novoj Luci, da sagradi velike tvornice za montiranje automobila. tako da bi imala izravni pristup do brodova Poduzeće namerava potrošiti za ove tvornice oko **3,000.000** peća.

DOPIS JEDNOG TEŽAKA

"Dragi uredniče, molit ću vas, da iznesete u javnost mojih par reči o najvećem bosanskom lupežu Marku Fil. Vujevi, koji je varao naš siromašni narod, a ispočetka i mene.

Ja kad sam bio na putu za Južnu Ameriku sastao sam se u Slavonskom Brodu n/S. sa g. Stj. Radićem, i to u kacelariji g. dr. Markotića, narodnog poslanika Seljačke Stranke. Ujedno tu je bilo više pristaša stranke. Mene upita Stj. Radić: "Vi odlazite?" — "Jest, gospodine". Nato on zapita dr. Markotića: "Imate moje izkaznice?" Na koje mu ovaj odgovori: "Ja nemam, sve sam podelio". Nato kaže g. direktor Brodske udruge: "Gospodine predsedniče, imam ja". I nato ga g. Radić pošalje i donese i preda meni 60 komada Radićevih fotografija, i kaže g. Radić: "Ovo razdelite po našim hrvatskim naseobinama". Ja mu nato odgovorim, da ću stvar izvesti po njegovoj volji, i ga zapitam, da-li postoji kako društvo, naše hrvatsko, u Juž. Americi. Nato mi on odgovori: "Ja nemam nikakove veze sa nijednim društvom iz Južne Amerike. Ali ja mislim da ima. Pa ja mislim, u koliko vas ja poznajem, vi ćete znati prosuditi. Pa koje je naše, vi se pridružite k njemu, i želim vam sretan put."

I opet nastavi; Radić mi govorio o Južnoj Americi, kako imam da se vladam. Sve mi je rekao, ono šta je istina i šta sam se osvedočio, kako radnik strada u Juž. Americi.

Kad smo prestali, on mi kaže: "Sretan vam put i želim vam svaku dobru sreću. Kad stignete u bliže američke obale, kupite par karti pa mi pišite par redaka, kako ste putovali, i kakovu ste imeli poslugu na parobrodu, na koje nemojte zaboravit".

Ali i danas žalim, da nisam zadovolio njegovom zahtevu. A nisam zato zadovolio, kad sam došao u Brazilj, vidim radnike u masama golje i bose. I sam se strašio i zanemio, kad sam vidio ovu grizu u ovoj državi. Odmah sam vidio, da je hrvatski narod slep i da mu treba skinuti maramu sa očiju.

Veliku mrežu, u koju je bio upreden argentinski narod zbacio mu je najveći sin domovine San Martin, koji je proglasio veliku državu Argentinu slobodnom.

A isto je učinio i za svoju državu drugi, slavski sin, Kralj Petar, koji nas je oslobodio nakon 1000 godina ispod tudjeg ropstva. Pa zato mu kličem kao Hrvat: slava mu najzasluženome mužu Petru Velikome.

Ja kad sam došao u Južnu Ameriku, odem na Retiro i kupim sve hrvatske novine. I tako se upoznam sa Markom Fil. Vujevom, koji se je nažalost služio ovdje medju našim poštenim iseljenicima imenom Stjepana Radića. I ja sam mu dao nekoliko lijepih peća. Ali ja sam potpuno znao, da je dajem prostom bosankom lupežu. Ali šta ćete, kad je tako bilo! Kad sam se počeo razgovarati s njime, on nije imao pojma, ko je Stjepan Radić, ni Seljačka Stranka. Odmah sam opazio koja je njegova: "Daj pare, šta me se tiče hrvatstvo!" Ja sam celi njegov rad pratio vrlo dobro, i razumio sam ga. Ali nisam se hteo zamerati poštenim a prilično imućim ljudima, koje je on vodio kao čovjek kad uhvati čoravog konja i vodi ga kud hoće. Tako je on vodio naše zemljake, a to su bili najpoverniji F. F. i N. A., kojima je bio ujedno Vujeva i kućni prijatelj. Ja sam vidio sve, šta se radi i vidio sam politiku Vujevinu, dok ovi dvojica saznadu, da im je on kućni prijatelj, i odmah je skrahirala politika Vujeve, koji zna dobro da laže i maže, dok se da.

One njegove novine nisu bile vredne nego da ih čovjek izmesta odnese u zahod, da se uopće ne vide u narodu, košto sam i ja to učinio. Molim Vas lijepo, svi koji ste čitali njegov list, svakog njegovog pristašu zebe srce, kad čita ovakove najveće bezobraznosti. Dragi prijatelji, on je u više puta mene zamolio za moju fotografiju, da me meće u novine, ali ja mu nisam nikadi udovoljio, jer sam znao da je on lupež. — Jer svi naši iseljenici, koji su išli za Vujevom, prošli su krivo. Pa ja, kao radnik i Hrvat molim naše vlasti ovdi u Buenos Airesu, koji zastupaju našu državu i naš narod, da ne uzimaju za zlo svome narodu, što je bio tako slep do danas. Krist je oprostio Petru, koji ga je zatajio, i Vi oprostite nama. U buduće ćemo paziti, s kim budemo imali posla. — **Hrvat Zagorac.**

Opaska Uredništva. — I mi se pridružujemo molbi, s kojom je zaključio naš Zagorac svoj dopis, te se nadamo, da će i njegov dopis služiti u dokaz, ko je bio kriv ako ga je mogao jedan Vujeva tako vući za nos. Krivi su bili tome oni, kako smo već u prošlom broju podudarili, koji su imali na dužnosti, da idu medju narod, da ga okupe u organizaciju i pouče. A oni su medjutim organizaciju, čiji temelji su već postojali, radje ubili, jer su onako laglje radili za svoju osobnu politiku.

Sa druge strane može naučiti takodjer naša javnost u starom kraju, koliko su pogrešili tokom 10 godina političari, koji su se natezali o svačemu, samo se nisu nikako pobrinuli, da ostanu u vezi sa narodom koji se je selio u tudjinu. Kad bi se bili malo bolje poučili o prilikama, u koje je narod polazio, ne bi se bilo moglo dogoditi, da bi bio jedan Vujeva mogao zlorabljati hrvatsko ime i ime pok. Radića čitave godine, i to zlorabljati na način, koji nema primera.

Samo ovako se je moglo dogoditi, kao u gornjem slučaju, da je iseljenik čim se je iskrcao i tražeći oslona u nečem svojem, smesta naišao na Vujevu i njegovu novinu, a nato na — ništa i nikoga više! Zato taj narod zbilja ne zaslužuje, da bi nosio on posledice za nešto, što su skrivili svi drugi, samo ne on!

El bloque Eslavo en el Centro de Europa.

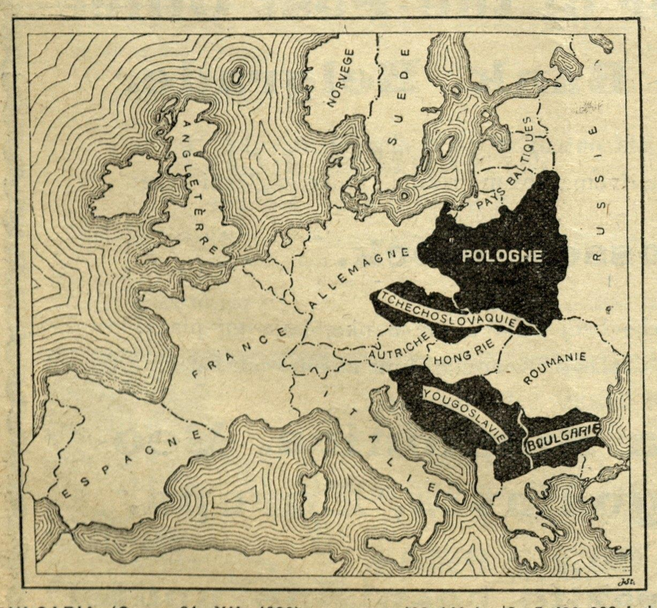

BULGARIA (Censo 31. XII. 1926)	103.146 km|2	5.483.000	habit.
CHECOESLOVAQUIA (Censo 15. II. 1921)	140.394 "	13 623.000	"
POLONIA (Censo 30. X. 1921)	388.328 "	30.000.000	"
YUGOESLAVIA (Censo 31. I. 1921) . .	249.000 "	12.017.000	"
TOTAL	880.870 "	61.123.000	"

VETO DE LA INDUSTRIA ITALIANA

Cuando en el Marzo ppdo. el Gobierno Italiano ha ratificado el nuevo esquema para la "colaboración armónica" entre el capital y el trabajo, Sr. Mussolini ha podido oir una nueva por cierto muy poco grata. La Industria italiana le ha hecho saber por intermedio del señor Benni, presidente de la Asociación Gral. Industrial, que las indústrias textiles, del acero, y de construcciones se encuentran al borde de ruina.

Estas indústrias durante el año 1929 han trabajado más, en relación con el año 1928, pero las ganancias a pesar de esto estan nulas.

Los industriales ya estan hartos de los experimentos fasistas por cuenta de ellos y exigen más libertad. Sino piensan dejar todo, para que el Estado trabaje y aguante las pérdidas.

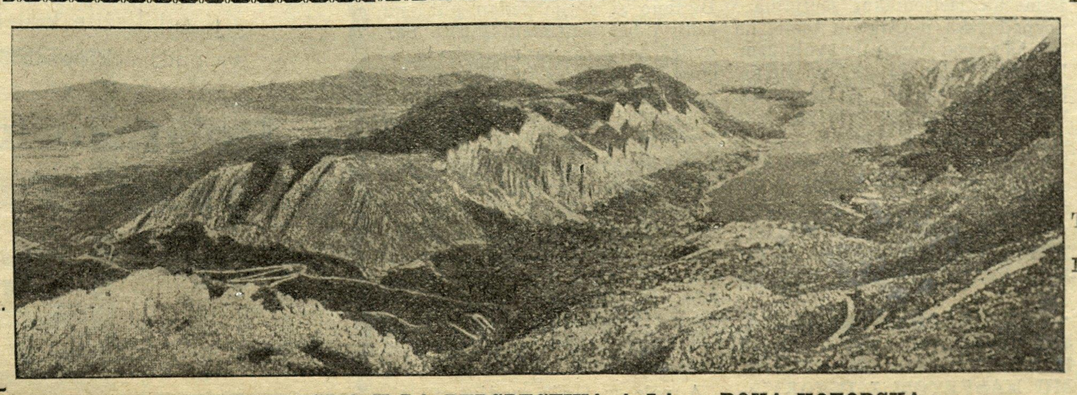

MONTAÑAS DE MONTENEGRO Y LA PERSPECTIVA A LA BOKA KOTORSKA

LEPRA SOCIAL

Si en el número ppdo. teniamos la poco grata tarea de ocuparnos en esta sección con la liquidación del caso aislado de un inmigrante no deseable, oriundo de nuestro propio pais de origen, hoy nos encontramos en la necesidad, dedicar la atención a otro asunto, más desagradable todavia, uno de los asuntos donde es necesario precaverse con guantes impregnados de desinfectante. Pero justamente por su caracter el asunto es en la más estrecha conexión con el problema de inmigración.

El Juez de Instrucción, Dr. Rodriguez Ocampo emprendió una campaña enérgica contra una tenebrosa organización de tratantes de blancas. En sus manos llegó un caso, que parecia uno de tantos otros. Una mujer denunció a un tenebroso de haberla explotado. Esta vez el caso llegó a mano de un Juez en el verladero sentido de palabra: enérgico y sistematico. Cuando empezó a profundisar el asunto, empezó a salir a la luz del día algo, que resultó una verdadera revelación de una plaga social lo más perjudicial.

Un tal "Club Varsovia" o Sociedad "de Socorros Mutuos" Zwi Migdal resultó ser una organización comercial de primer orden, y de cáracter más tenebroso.

El Club con su suntuoso Edificio Social en el Centro de esta Capital, y la sede de Migdal, en la Provincia se revelaron como fachadas, que cubrieron una Bolsa de Comercio con la carne humana de la más triste especie. La radicación en las jurisdicciones de dos autoridades diferentes y con la "personeria juridica" permitieron pasar al "otro lado de la frontera", si dentro de una jurisdicción algun funcionario policial se puso demasiado curioso o molesto.

Dr. Rodriguez Ocampo dicto más de 500 ordenes de detención contra los componentes de la siniestra asociacion, que se desbandaron como las cucarachas cuando se hace luz en una despensa oscura. Al Secretario y al Tesorero les capturaron ya en el Brasil, en el viaje a Europa.

El público con su buen sentido esta secunando al Juez informandole especialmente del interior sobre la presencia de los prófugos, asi que se ha podido hasta ahora efectuar unas 100 detenciones. A esta campaña de colaboración con un Juez recto argentino nos adherimos también nosotros, siendo el periódico difundido tanto por el Interior como por todas las vecinas Repúblicas, donde hay inmigrantes eslavos.

Por hoy publicamos la lista de los individuos perseguidos por la Justicia. Toda información al respecto hay que remitir al Juez, al Palacio de Justicia, por escrito.

En el próximo articulo trataremos sobre algunas consideraciones, que las sugiere este caso cuyos heroes ascerosos son casi sin excepcion inmigrantes "polacos".

Damos a continuación la nómina de los sujetos cuya detención se ha ordenado, con especificación del número del protuario y de su clasificación policial.

La R., significa rufián; C. I., cédula de identidad; S. P., seguridad personal; R. H., robos y hurtos; D. E., defreudaciones, estafas; L. E., leyes especiales; A. G., archivio general, etc.

El artículo 210 del Código Penal, que castiga la asociación ilícita, dice:

"Será reprimido con reclusión o prisión de **un mes a cinco años el que tomara parte en una asociación o banda de tres o más personas destinada a cometer delitos, por el sólo hecho de ser miembro de la asociación".**

Las órdenes de detención

He aquí la nómina de sujetos cuya captura ordenó el juez:

Número 19.409 L. E.; Benjamín Harry 45 Rufián; Felipe Berline 377 R.; Sisma Bruskevich 522 R.; Israel Birenbaun 911 R.; Sruel Bresler 94.064 R. H.; Adela Bibalska 602.149 C. I.; Jacobo Berliner 589.949 C. I.; José Braun 823 R., Luis Berenstein 342 R.; Moisés David Borenstein 525 R.; Manuel Bal 572 R.; Salomón Benchimo 25 R.; Herman Bsusky 164 R.; Solly Berman 140 R.; Wolf Brosckman 171 R.; José Borenstein 161 R.; Bernardo Braun 2 R.; Mauricio Caro 53.936 R. H.; José Cohen 283 R.; Salomón Kotantinover 453 R.é David Cohen 339 R.; Hiler Chilowich 119 S. P.; Elías Chapulovich 37.482 S. P.; Paulina Dagovich 477.655 C. I.; Sara Dzgan 327.192 C. I.; Elena Don de Brusky 45.846 S. P.; Angel Dresler 354 R.; Sara Dessel 314.526 C. I.; Issas Draiman 129 R.; Issác Don 267 R.; José León Draiman 471 R.; Adolfo Dikenfaden 38 R.; Hermie Dreiman 468.115 C. I.; Jaime Eisenberg 932.411 C. I.; Enrique Epstein 37.737 S. P. a.; Elías Nordeo Erlich 752.874 C. I.; Ignacio Endler 655 R.; Adolfo Feder 37.428 S. P.; Adolfo Fisch 44 R.; Judas Farver 617 R.; Issác Fridman 856 R.; Felipe Issác Fimkeltein 328.855 C. C.; Aaron Frenkel 605 R.; Jacobo Frenkel 504 R.; Jacobo Fordon 696 R.; Jacobo Freibann 100 R.; Max Fusrh 433 R.; Salomón Grosflan 43 R.; Jaime Haimbenberg 37 R.; Noe Trauman 1475 S. P.; Abrahan Springfeder 405 R.; Max Wonvolver 388 R.; Simón Weisbrat 81.084 R. H.; Leopoldo Rosenberg 371 R.; Mauricio Wirschtein 920 R.; Samuel Kshenski 16.422 L. E.; Luis Migdal 8.805 S. P.; Abraham Marchik 538 R.; Felipe Schon 262 R.; Usar Zalevich 523.138 C. I.; Zacarías Zitniski 460 R.; José Zitniski 520 R.; Jacobo Zabladovich 288 R.; Hersh Grossfeld 843 R.; Pincos Grossfeld 842 R.; David Hamerstein 836 R.; Hilich Krankimel 81 R.; srael Haindenberg 707 R.; Sendler Jaubovich 668 R.; Pincus Helfer 623 R.; Pincus Jacubovich 544 R.; Samuel Igelman 518 R.; Jacobo Kleiner 349 R.; Jacobo Lakerman 901.136 C. I.; Latan Gutgold 9954 R. H.; Israel Brinbaun 431 R.; Salomón Ajtemberg 77 R.; Ana Levin 340.-217 C. I.; Issác Gutgold 514.217 C. I.; David José Goldman 30.539 chauffeur; Maisés Lachman 522.668 C. .; Cyruja Kligierman 105.837 C. I.; Noech Jacubowicz 764.750 C. I.; Aaron Fleicher 112.176 A. G. B.; Liber Gelender 8679 S. P.; Issac Kramil 861.247 C. I.; Max Gayer 326.273 A. G. B.; Max Grubergb 900 R.; Abraham Ganer 822 R.; Bernardo Gutvein 934 R.; Elías Golnadel 803 R.; Jacobo Grosman 307.; Natan Golstein 219 R.; Arie Gronski 90 R.; Mendel Fordon 915 R.; Jacobo Grinber 847 R.; Mauricio Klein 346 R.; Abraham Brotem 232 R.; Szalma Kutner 64 R.; Chain Leidman 506 R.; Jacobo Kranzenbum 314 R.; David Kranzenblun 124 R.; Herman Yacobovich 938 R.; Abraham Jacobo Grosfeld 916 R.; León Susman 672 R.; Abraham Schpaisman 559 R.; Issac Madzuch 658 R.; Abraham Freidient 31 R.; Simón Protokoensky 430 R.; Jacobo Rosenblit 412 R.; Mendel Smoliach 398 R.; Natan Schwatz 394 R.; Herman Wonwoler 178 R.; Natan Naffeld 128 R.; Simón Naffeldf 134 R.; Mauricio Parw 821 R.; Mordka Sienski 913 R.; Abraham Presses 895 R.; Issac Rosenberg 801 R.; Sale Silberman 791 R.; Henik Zingle 877 R.; Salomón Westman 872 R.; José Tarnoski 862 R.; Srul Libenski 821 R.; Florin Kirschtein 754 R.; Jacobo Lubinski 493 R.; David Kagan 606 R.; Simón Leviatror 532 R.; Shmelke Mkus 75.991 S. P. D.; Abraham Kuperman 616 R.; Samuel Piernik 567 R.; Julio Srebnagora 556 R.; León Leizerivich 275 R.

94.402 S. P. c.: Bernardo Herman 204 R; Elias Spielman 612 R; José Timble 448 R; Isaac Smulevich 352 R; Bension Salzenstein 1061o51 C. I.; Abraham Izoch 501.614 C. I.; Elías Raisces 23.910 S. P. a.; José Zisman 604 R.; Mauricio Kulesch 330 R; Simón Schoch 885 R; Julio Givner 933 R; Moisés Skurkoeski 878 R; Max Schleifstein 936 R; León Sisman 672 R; Faivel Loplopochin 632 R; Simón Spaiman 649 R; Benjamin Mertek 654 R; Moses Rosenforl 660 R; Victor Smetan 853 R; Pincus Eisenschmidt 845 R; Salomón Grugman 669 R; Isidoro Londnee 428 R; Jacobo Goldstein 310 R; Arnaldo Hartglass 401 R; Rubén Spriengfelder 276 R; Jaime Lopachin 258 R; Jacobo Kranstzenblem 314 R; Moses Ascher 446 R; Herman Eustein 391 R; Froin Goldsobel 335 R; Salomón Bulvovich 319 R; Yack Engel 304 R; Chil Steiman 309 R; Máximo Goldrerg 232 R; Herman Zabladovich 256 R; Mother Yaidemberk 311 R; Salomón Liezman 392 R; León Szmaltzman 387 R; Salomón Schafer 399 R; Max Hochstein 47 R; Mauricio Hendler 48 R; Calma Valanosky 131 R; Julio Ackerman 52 R; Jacobo Freivam 100 R; Moisés Lichtenstein 199 R; Bernardo Baumvolc 153 R; David Appel 95 R; Calman Arónovich 120 R; Achiel Montowky 12 R; Mauricio Saliamon 284 R; Samuel Levy 296 R; A. Rosental 554 R; Jaime Zingisser 447 R; Oscar Wengrovich 590 R; Jacobo Rosemberg 767 R; Isaac Malina 751 R; Elías Trauman 597 R; Saern Briel 569 R; León Silberstein 610 R; Herman Ketman 588 R.; Zelik Biderger 581 R; Adolfo Englard 490 R; Jacobo Zito 576 R; Sender Niedsviedki 578 R; León Wesler 546 R; Bernardo Schoner 30 R; Mauricio Steimberg 23 R; Peter Waserman 3 R; Natan Sugerman 32 R; Jaime W. Waiss 118 R; Benjamin Ziter shpiler 301 R; Israel Malamud 263 R; Abe Mittelberg 249 R; Pincos Wooterman 147 R; Máximo Saltzam 17.839 S. P. a.; Mordka Szyldkert 388.879 C. I.; Saúl Palatz 37.487 S. P.; Rifca Rotberg 321.794 C. I.; León Kroter 1.035.543 C. I.; Chaskel Spielglass 510.638 C. I.; Sara Matenberg 496.882 C. I.; Mauricio A. Kosmarin 31.093 S. P. a.; Mauricio Stunke 304.274 C. I.; Wolf Singer 27.299 D. E.; Levy Harris 389.952 C. I.; Guita de Palatz 426.670 C. I.; Libe Zeid 312.960 C. I.; Bernardo Jaimovich 369 R; Jaime Fisman 666 R; Bernardo Zuyliner 30 R; Samuel Rozemberg 939 R; Maurio Packer 701 R; Salomón Zytniski 443 R; Marcos Poznaiski R; Idel German 62.700 S. P. b.; Motech Grosman 56.440 L. E.; Máximo Loubrick 62.347 S. P. a.; Máximo Herman 93.316 S. P. d.; Lázaro Lotemberg 51.516 O. S.; Abraham Lusczanowski 1.267.215 C. I.; Herman Pariscerbaum 4.863 S. P.; Jacobo Wolborski 61.191 S. P. b.; Israel Pomb 51.615 S. P. c.; Machel Kaiman.

Abraham Varschover 238 R.; Mauricio Raftenberg 227 R.; Nusen Herlich 42 R.; Jacobo Lindentein 225 R; Schmil Yazman 259 R; Bernardo Krafchik 13 R; Salomón Golstein 41 R; David Levin 15 R; Bernardo Blun 5 R; Samuel Rosemberg 35 R; Isaac Geldblun 480 R; Lázaro Ascher 435 R; Carlos Schon 403 R; Abraham Levy 519 R; Schulin Berlin 499 R; Mauricio Lawende 674 R; José Silberberg 683 R; Jacobo Schawarlberg 682 R; Samuel Linemberg 502 R; Froin Boritzki 515 R; Leiser Doctorchik 503, Sem Stein 44496 R. H.; Estanislao Gotletil 84901 R. H.; Moisés Perlowich 510223 C. I.; Abraham Chenschinski 5041 C. I.; Salomón Radiche 14232 S P. c.; Jacobo Pinadel 75196 R. H.; Bernardo Hantover 2011 R. H.; Maria Schueltz 203973 C. C.; Tobías Schuatzman 25346 L. E.; Salomón Zeilon 70097 R. H.; Moszek Radzinski 510397 C. I.; Godel Kozlowsky 329552 A. G D.; Moisés Geist 23547 L. E. (Salomón) Victor Perelman 589 R; Elías Weintraub 49455 O. E.; Benjamin Silbelglait 554344 C. I.; Suzkind Seindemberg 521793 C. I.; Mendel Landan 520783 C. I.; Sofía Weiselfich 316870 C. I.; Sara Hochman 315271 C. I.; Aaron Kroter 71350 L. E.; Ignacio Engel 2014 S. P., Rosa Kohn de Gulvein 46781 S. P.; Mendel Fischel 24773 L. E.; Simón Borax 4976 S. P. c.; Luis Freedmann 33478 S. P. a.; Daniel Faifenkop 2771 S. P. C.; Leibasch Yedwa 69078 S. P. d.; Máximo Burman 32878 S. P. c.; Saen Tinkeltein 37479 S. P.; Chalon Levy S. P. d.; y las siguientes personas, cuyas planillas de antecedentes no han sido remitidas por carecer de antecedentes o no poderse establecer si son las mismas con cuyos nombres existen varios prontuaros: Adolfo Schulevich, Jaime Politur, Jacobo Koscu, Jacobo Rubinstein, Abraham Kroter, Reol Freibaum, Abraham Zitnitzki, Calmen Fischeievich, Abe, Flicher Lázaro Korsbeld, Mauricio Kramil, Herman o Hericlel Levkovich, Fischel Luffman, Salomón Maierfeld, Paulina Nove, Adela Solís Rudaver, Solly Drayman, Salomón Spielgeglas, Raquel Senderovich, Elías Ehelitz, Jaime D. Zubrovich, Jaime Zingiser, Leiba Ziver, José Scharcovich, David Sicernik, Elke F. Milroth, Amalia Lichttenfeld, David Simón Faiveschevisch, Mayer Aizelman, Aaron Blusteum, Ssheineida Blum, Kaely Chaikovich, Gil Fusch, María Fischer, Maurico Fierman, Herman Grimbaum, Juana Geist, Mauricio Grosman, Pesa F. de Hechgli, Sara Chara Schmulevich de Hendler, Jacobo Imidnitzky, Jaime Kosrul, Isaac Rornblit, Salomón Lichtman, Jacobo Lichtenstein, Zine A. de Mittelch, Jaime Lelf Numberg, Rosa Rudaver de Kletenik, Adolfo Etenkenller, David Semide, Mauricio Tenenboim, Paulina de Watiz, Mayer Waiss, Rosa Chigalski de Wurzeldorf, Berel Zusholtz, Mrodja Zisman, Jacobo Bielefeld, Abraham Fischer, José Frankelstein, Salomón Graff, Herman Hejt, Abusch Karmasin, Montel Kleimermam, Samuel Liberman, Leib L. Langman, José Libster, José Marchik, León Reiss, Isaac Rosenfeld, Taiba P. de Rosenberg, Isaac Schlumovich, Gustavo Silberstein, María Sterling, Roman Wolder, Samuel Weisblach, Adolfo Zuckerman, Nuten Zyto.

* * *

Cumpliendo instrucciones del juez que entiende en la causa, el comisario de la sección 7a., señor Julio Alzogaray, secundado por el auxiliar Ares y varios agentes, efectuó una recorrida por diversos locales con el propósito de detener a varios tenebrosos que se supone complicados en las maniobras de la sociedad Migdal.

Una carta recibida desde Polonia denunciaba la casa de departamentos de la calle Alsina 1267 como domicilio de varios individuos dedicados al infame comercio. En posesión de estos datos suministrados al referido funcionario por el doctor Rodriguez Ocampo, el señor Alzogaray procedió a su allanamiento, penetrando en primér término al depratamento número 4, donde fueron detenidos Mauricio Lochman, polaco, de 30 años, soltero, peluquero, con 7 años de residencia y domiciliado en la calle Esmeralda 908; Miguel Klaisman, polaco, de 29 años soltero, comerciante, con 4 años de residencia; José Retman, polaco, de 30 años, casado, comerciante con 6 años de residencia; Basilio Andrusejko, polaco, de 22 años, casado, comerciante, con 2 años de residencia; Brin Valli, polaco, de 30 años, soltero, comerciante, con 1 año de residencia y sin domicilio; Lea Prinlanosako, polaca, de 22 años, soltera, modista, con 7 años de residencia y Jancia Koztovoska, polaca, de 22 años, soltera, sin profesion, con un año de residencia.

* * *

Después de una prolija revisión de antecedentes, el juzgado ordenó otras nuevas detenciones de socios de la Migdal que no estaban comprendidos en la primera lista que publicamos arriba.

He aquí la citada lista:

Marcos Faerber, David Irustovich, José Mendschak, Juana Jagudzineka de Korschbaug, Israel Grun, Elik Knapeus, David Klein, Shulin Schwartzberg, Ana R. de Springfeder, Moisés Milrith, Sara Weintraub, Regina Pasternak de Freibaum, Fanny Balabaum, Manuel Tesler, Mendel Wierny, José Bechulka, Jaime Calman Escenik, Isaac Berliner, Abraham Friedman, Salomón Chmienitzki, Jacobo Fusch, Schyja Golfail, Jacobo Grumper, Natalio Levcovich, Saern Gilbert, Schyja Friemorgen, Arón Nayman, León Oiserovich, Jacobo Isaac Gurnberg, Brandla Nerszberg, Bernardo Moshkevich, Federico Glük, Cohn Masco, Adolfo Dickenfaden, Fich Jaime, Erman Bernardo, Simón Kumdier, Fobia Silberstein, Peretz Waserman, Chana Enthel, Jaime Waiss, Julio Ackerman, Mauricio Oizicovich, Samuel Barky de Cohen, Simón Rubinstein, Devorah Boas, Elías Mordka, Salomón Zeilon, prontuario 70097 R. H.; Jacobo Freibaum, 100 rufián; Julio Ackerman, 52 rufián; Usar Zalevich, 523138 C. I.; Luis Migdal, 8805 S. P.; Adolfo Fefer, 37428 S. P.; German o Herman Brusky, 164 rufián; H. Golkoren.

JUDICIAL

EN EL CORAZON DE LANUS A PLAZOS

PROPIEDAD CALLE GENERAL O' HIGGINS 4349

(Antes SAN CARLOS), entre Ituzaingó y Sitio de Montevideo

A 2½ cuadras de la estación Lanús del F. C. S., es decir a solo 15 minutos de Constitución - Servicio de Omnibus frente a la misma finca y a todas direcciones - Tranvias a ½ cuadra.

TERRENO: — Mide 8.66 mts, de frente al S. E. por 53.00 mts. de fondo, o sea una superficie de 458 mts. 98 dects. cuadrados, igual a 612 varas cuadradas.

EDIFICIO: — Preparada para altos y construcción sólida, toda en material de primera calidad. Consta de verja, jardín, frente imitación piedra, sala, comedor, dormitorio, cuarto de baño, W. C., cocina fogón, una pileta chica y una grande, galería y jardín contiguo. Cielo raso de machimbre, pisos de pino tea y mosaicos. Carpinteríade cedro, con celosías, luz eléctrica y aguas corrientes. Arboles frutales de todas clases.

BASE $ 12.300

EL DOMINGO 15 DE JUNIO A LAS 15 HORAS

(3 p. m., Sobre la misma Propiedad)

Títulos perfectos. 8% de seña y a cuenta del precio. Comisión 2%. Informes en mis oficinas: Pinzón 567, U. T. 21, Barracas 2056.

IMPORTANTE — El comprador podrá optar por una hipoteca hasta el **50% del total del precio de venta**, al 8½% de interés anual y al plazo de 2, 4 o 6 años, en cuyo caso las escrituras correspondientes, se ortorgarán ante el Escribano Dr. JUAN DE SIMONE, con oficinas en la Avenida Mitre 917, Avellaneda, U. T. 22, Avellaneda 7317.

JOSE A. VINAGRE

GOSPODARSTVO
Periodico Eslavo
Bs. Aires, Reconquista 268

Sección SEGUNDA

PROSVETA
POUKA
ZABAVA

KEMIČKE ANALIZE
krvi, mokrače, izpljuvaka, želud. sokova itd. — Analize za industriju: rudače, boje, tkanine itd.
DR. GERMAN SCHWARTZ
U. T. Rivad. 4485 — Calle Pozos 170
(Rivadavia altura 1900, 2 kv. od subter. Plaza Congreso)

Živko Vekarić
Split, Jugoslavija

KVARNERSKA SLOBODNA ZONA

(Dopis "Gospodarstvu")

Njezino značenje i njezina uloga. — Da li je ugrožena Jugoslovenska industrija stranaca?

Prema novinskim vijestima, dne 16. marta bila je proglašena u Italiji **"Kvarnerska slobodna zona"**, koja obuhvata grad **Rijeku i okolicu**, sa istarskim mjestima **Voloskom, Opatijom, Veprincem, Ikom, Lovranom, Mejom, Mošćeničkom Dragom, i Sv. Ivanom.** Talijanska štampa se uvelike je raspisala o ovoj novoj mjeri svoje vlade, koja zapravo znači pokušaj, da se mrtvoj luci Rijeke, kojoj su periferijski pogranički položaj i jaki razvoj sušačke luke oduzeli skoro svaku važnost, uštrca nov život i povrati nekadanji sjaj, a cijelu kvarnersku obalu uopće da se spasi od propadanja. Ovaj korak talijanske vlade pripreman je već odavna, ali izgleda da odluka o tome nije mogla da bude stvorena laka srca, pa se je sa donošenjem zakona o tom slobodnom području otezalo više od godine dana. To krzmanje je i posve razumljivo kad se uoči šteta, koju odatle mogu da imaju Trst i njegova okolica, koji su uostalom vijest o proglašenju slobodne zone dočekali **otvorenim protestima.** Kako je poznato, Rijeka je od Italije anektirana jedino na poticaj tršćanskih kapitalista, kojima nikako nije išlo u račun da Rijeka postane glavnom Jugoslovenskom lukom, budući da bi time ionako slabi promet trščanske luke bio s vremenom većinom apsorbiran od Rijeke. Trebalo je dakle upropastiti Rijeku, da bi se spasilo Trst, a to je aneksijom i učinjeno, čak možda i preko namjeravanih granica. Uporedo s tim propadanjem Rijeke napredovao je posve logično promet na Sušaku, koji ima svoje prirodno zaledje, tako da je danas promet sušačke luke gotovo dostigao maksimum predratnog saobraćaja Rijeke. Taj pravi razlog propadanja Rijeke i okolice naravno da talijanski listovi ne ističu u toj formi, nego, priznajući očajan položaj tih novih krajeva, govore kako je "poslije rata stvorena internacionalna situacija, koja ide u prilog Sušaku a na štetu Rijeke,... jer političku aneksiju nije pratila i — ekonomska aneksija" (!).

Novo stvorena Kvarnerska slobodna zona ne će imati potpun karakter slobodnih carinskih zona, te će se položaj Rijeke i okolice u tom pogledu mnogo razlikovati od položaja Zadra, koji takodjer ima carinsku slobodu. Trgovačka roba, koja ulazi u kvarnersku carinsku zonu biti će slobodna od carine, izuzev monopolske artikle, koji će i dalje biti pod kontrolom talijanskih državnih organa. Ta kontrola ostaje takodjer i za oružje, te za umjetničke predmete. Prema vijestima talijanske štampe, pogranički saobraćaj s našim državom ostati će i nadalje onakav, kako je bio regulisan postojećim konvencijama, samo će se iste takove mjere poduzeti i na granici, koja novu zonu dijeli od talijanskog teritorija. Stanovištvo iz ostale Istre dakle moći će da polazi u novu zonu samo sa **graničnim propusnicama**, kao što se sada rabe izmedju Rijeke i Sušaka. Pojedina industrijska poduzeća biti će isključena iz slobodne zone, te će biti neke vrsti carinskih otoka u novoj zoni, koji će na vlastiti trošak podržavati državne carinske organe u svrhu kontrole.

Na području nove slobodne zone živi oko **80.000 stanovnika**, dok će se raznim carinskim povlasticama služiti, prema računjanju dnevne štampe, nekih 100.000 duša.

Kako smo već spomenuli, prava svrha proglašenja ove slobodne zone je stvaranje vještačkih, izuzetno povoljnih uslova za život i rad u jednome kraju, koji je proti svim pravima i pravilima bio otrgnut od svog prirodnog i narodnog zaledja, a cilju da bi se jednoj mrtvoj luci i jednom nazadajućem kraju dalo mogućnosti za kakav-takav napredak. Što će to stajati talijansku državnu kasu, ne pita se, — barem ne u štampi. Ali ipak, jer je malo poslije proglašenja slobodne zone štampa donijela kratku vijest, da se ustanova ove slobodne zone ima smatrati samo jednom **privremenom mjerom.** Nije isključeno, da je taj "dodatak" dekretu o proglašenju slobodne zone donesen na pritisak Trsta.

U svakom slučaju, jedna je stvar posve jasna za sve ekonomske stručnjake, — pa nalazili se oni s ovu ili s onu stranu Jadrana, — a to je, da je ustanova slobodnih zona ovakovog karaktera jedna **zastarjela institucija,** koja traži teških žrtava od države, a ne može nikada dati pozitivnih rezultata. Ekonomska politika je odavna osudila ovu **anahronističku ustanovu.** Slobodna luke nastale su kao naročite privilegije pojedinih gradova i njihovog stanovništva, koje je oslobodjeno od plaćanja carine i potrošačkih poreza, pa su osobito u XVI. i XVII. vijeku cvjetale takove ustanove, dok su Genova, Venecija, Napulj, Marselj i drugi tadanji pomorski centri razvili bili veliku tranzitnu trgovinu. Ali su kasnije pomalo izgubile te slobodne luke svoj prvobitni značaj, ne mogavši se iz više razloga održati. Osobite poteškoće vidimo kod takovih ustanova u **regulisanju prometa** izmedju njih država kojima pripadaju, zatim u širenju sve jačeg **krijumčarenja,** pa u **nezadovoljstvu** ostalih gradjana iste države, obzirom na nejednakost poreznog opterećenja, koja se ne da spojiti sa modernim pojmovima o državi. Protesti Trsta i Pule nam ovo potonje najbolje dokazuju. Savremene potrebe tranzitnog prometa riješene su putem medjunarodnog regulisanja graničnog saobraćaja (slobodne zone u lukama, slobodna skladišta), pa je dekret o kvarnerskoj slobodni zoni zapravo jedan ekonomski **monstrum** i **apsurd.** Slobodne zone i slobodna područja nastaju, i jedinu imaju svoje opravdanje, onda kada dolaze kao posljedica u cilju olakšanja postojećeg prometa, ali nikad same nisu stvarale promet i napredak. Proglašenje kvarnerske slobodne zone jedna je **ekonomska zabluda,** koja će Italiju stajati teških milijuna, u nizu tolikih milijuna već bačenih na istočnu obalu Jadrana radi prestiža i bajagi prodiranja...

U vezi sa proglašenjem slobodne zone talijanska štampa daje osobito veliku važnost mogućnostima, koje se time pružaju **turizmu** na istočnim obalama Istre, koje su nekad predvodile u turizmu austro-hrvatskog primorja. Iznose se planovi, po kojima bi Opatija za kratko vrijeme imala da postane jedno od najprivlačivijih ljetovališta u Srednjoj Evropi. U Opatiji bi se imala otvoriti i velika igračnica, slična onoj u Monte Carlu. I nove talijansko-austrijske političke veze izrabljaju se u tom cilju, pa se navješćuje osnivanje jednog talijansko-austrijskog društva za podizanje hotela u slobodnoj carinskoj zoni. Kako će se ti planovi dovesti u sklad sa zakonskim ograničenjem u pogledu privredne aktivnosti stranaca u novoj zoni, nije nam jasno, ali će se vjerovatno pokušati više stvari, samo da bi se popravilo ekonomsko stanje istočne Istre. Talijanska štampa naravno ne propušta, da i to očajno stanje Rijeke i Istre, te najnovije palijative talijanske vlade, upotrebi kao materijal za **hajku protiv Jugoslavije, kao da je ona kriva propadanjn Rike i okolice**... Tako **"Corriere della Sera"**, govoreći o proglašanju slobodne zone, kaže, da se ta mjera talijanske vlade ima smatrati **odgovorom na — jugoslovenska neprijateljstva**... jer da Jugoslavija vrši privredni pritisak na Rijeku itd., da na koncu alarmantno ustvrdi kako je **jugoslovenska industrija stranaca u opasnosti.**

Vjerujemo, da će naša industrija stranaca imati sada jednog takmaca više, i da će trebati da računa sa stanjem, stvorenim proglašenjem kvarnerske slobodne zone. Ali da će zbog toga doći u opasnost — neka bude miran "Corriere della Sera": to će ostati samo njegova i njegovih drugova **pusta želja i san.**

Jugoslovenska industrija stranaca razvila se je organski, sama od sebe, sa svim zdravim, normalnim, prirodnim, preduslovima, pa kao takva posjeduje **vitalnu snagu,** koju joj ne može umanjiti ni odnijeti jedna umjetna tvorevina, jedan pri vremeni palijativ. Opatija sa okolicom i prije rata bila je na visini, pa to nije smetalo našim mjestima na hrvatskom primorju i otocima da se uprav tada razviju u ljetovališta svjetskoga glasa. Još manje im može da smeta i naškodi liburnijska obala sada, kad su naša ljetovišta na gornjem Jadranu došla do svoje **potpune afirmacije.** A za srednji i južni Jadran stvaranje nove slobodne zone i hotelijerske industrije u njoj ne će imati skoro nikakova značenja, jer **nikakav dekret nije u stanju stvoriti u okolici Rijeke našu Boku, naš Dubrovnik, Korčulu, Pelješac, Split, Makarsku, Hvar, ili Šibenik!** To neka si "Corriere della Sera" ozbiljno izbije iz glave!

U vezi sa proglašenjem carinske slobodne zone na riječko-liburnijskom području, održan je u riječkom kazalištu Fenice sastanak, na kojem je fašistički poslanik Bačić govorio o značenju nove zone. Medju ostalim je istakao, da je trajanje zone ograničeno do **31. decembra 1931,** i to iz razloga što tada ističe rok Neptunskim konvencijama. Situacija, koja će tada nastati — rekao je Bačić — igrati će važnu ulogu u odlučivanju da li će se trajanje slobodne zone produljiti ili ne. Ove riječi fašističkog poslanika vrlo su važne, jer one predstavljaju **dragocijeno priznanje** obzirom na našu tvrdnju, da je kvarnerska slobodna zona jedan ekonomski monstrum. Iz riječi fašističkog poslanika jasno proizlazi, — naravno za onoga koji zna čitati medju recima, — da slobodna zona nije proglašena ni radi ekonomske pomoći Rijeci, ni radi turističke konkurencije liburnijske obale Hrvatskom primorju, nego **prosto iz razloga za ucjenivanjem Jugoslavije** pri isteku roka i obnovi Neptunskih konvencija. Dobro smo upamtili značenje i ulogu dalmatinskih **"evakuacionih zona"**, a da u ovome ne bismo prepoznali novi trik starih majstora! Samo je Jugoslavija danas i kod kuće i internacionalno daleko jača nego li za vrijeme Rapalla, pa se trebamo bojati novih podvala.

POŠTANSKA ŠTEDIONICA

(Nastavak)

Štedni promet pokazao je u 1929. god. veoma lep uspeh, blagodareći u prvom redu gore pomenutom zakonu o 18. januara 1929. god.

Pretpostavke učinjene u prošlogodišnjem izveštaju o uzrocima koji su ranije sputavali ovu granu poslovanja Poštanske štedionice, pokazale su se kao tačne. Minimalno poboljšanje uslova za rad (omogućenje primanja uloga u neograničenim iznosima, izuzetna kamatna stopa od 5 % za sitnije uloge do 50.000.— dinara i 6% za iseljeničke uloge do iznosa od 250.000.— dinara) prenulo je iz letargije ovu granu poslovanja Poštanske štedionice i dalo joj bujniji polet. Isto tako, odobrenje kredita od 250.000.— dinara pomenutim zakonom od 18. januara 1929. god. u svrhu propagande i organizacije iseljeničkih uloga, dalo je Poštanskoj štedionici mogućnost, da stupi u vezu sa najglavnijim listovima i organizacijama naših iseljenika u svima krajevima sveta. I ako materijalni rezultat ove izvanredno intenzivne propagande nije veliki, niti u srazmeri sa razvitkom ove grane poslova nutar granica naše Kraljevine, moralni i politički uspeh ove akcije nesumnjivo je veliki. Obimna korespondencija Poštanske štedionice sa našim iseljenicima svedoči o velikoj njihovoj ljubavi prema Otadžbini. Održavanjem ovih veza sa našim iseljenicima Poštanska štedionica postigla je za sada dovoljno uspeha, a nije isključeno da će uskoro i materijalni rezultati ove propagande biti primetniji.

Ulagači kod Poštanske štedionice mogu se grupisati ovako:

A) Po veličini uloga:

20.462	ulagača do	100	din.
24.684	„ „	1.000	„
9.658	„ „	5.000	„
4.012	„ „	25.000	„
419	„ „	50.000	„
111	„ „	100.000	„
20	„ „	250.000	„
2	„ „	500.000	„
1	„ „	1,000.000	„
2	„ preko	1,000.000	„

B) Po zanimanju:

4.517	Deca
19.759	Đaci
1.673	Učitelji
261	Sveštenici
7.536	Državni činovnici i službenici
6.096	Žandarmi i vojnici
1.253	Privatni činovnici
1.232	Trgovci i industrijalci
510	Slobodne profesije
632	Zemljoradnici
3.482	Zanatlije
1.805	Zanatski radnici
1.077	Nadničari
2.131	Posluga
1.909	Udruženja, crkve, škole, ustanove
3,838	Razni

U 1929. godini Poštanska štedionica je znatno pojačala propagandu štednje u osnovnim školama. Marljivim đacima razdeljeno je 2.861 nagrada sa početnim ulogom po 100.— dinara. U sporazumu s Ministarsvom prosvete raspisan je konkurs za najbolja predavanja o štednji i ulozi Poštanske štedionice u razvitku štednje. G. g. učitelji nisu se ograničili samo na predavanja, nego su odmah prešli na praktičan rad, i sada u mnogim osnovnim školama sa uspehom prikupljaju sitne đačke ušteđevine. Da bi se zainteresovali za štednju i učiteljski kandidati, koji će uskoro postali vaspitačima omladine, raspisane su u najstarijem razredu svih učiteljskih škola u Kraljevini Jugoslaviji nagrade za najbolje izrađene zadatke "Zašto i kako da štedim?". Od tih zadataka nagrađen je 51 i mnogi su objavljeni ili notirani u dnevnoj štampi u Beogradu Zagrebu, Ljubljani i Sarajevu.

*

Pregledajući glavne aktivne pozicije ovogodišnjeg bilansa Poštanske štedionice, možemo uciniti sledeće napomene:

1. Gotovina u blagajni i kod Narodne banke iznosila je na dan 31. decembra 1929. god din. 390,467.940.99.

Ranijih godina ona je iznosila:
31. XII. 1926: 116.708.684.99.
1927: 186,747.779.88 1
1928: 107.830.734.30

Ovogodišnje znatno povećanje kasenih gotovina, koje je trajalo kroz celo drugo polgodje, objašnjava se sledećim činjenicama:

a) opštim novčanim obiljem, koje vladalo kod svih novčanih zavoda u našoj državi. Opšte novčano obilje oseća uvek u prvom redu Poštanska štedionica. I tako je krajem ove godine suma svih uloga po čekovnim računima iznosila izmedu 800 i 900 miliona dinara, a suma uloga na štednju iznosila je preko 110 miliona dinara. Novčano obilje u drugom polgodju prošle godine objašnjava se poglavito zastojem poslova u svima privrednim granama, a poglavito zastojem izvoza poljoprivrednih proizvoda. Niske cene pšenice i kulkuruza glavni su uzrok ovom zastoju. Preko 60 hiljada vagona kukuruza i 20 hiljada vagona pšenice namenjenih izvozu nalaze se još u rukama proizvodača, koji neće da se pomire sa sadašnjom cenom na našim domaćin pijacama, i čekaju da se ona popravi. A obrtni kapitali, namenjeni ovoj, i drugim granama poslova, leže većinom po bankama kao privremeni depo-i;

b) priključak sve većeg broja državnih nadleštava u čekovskovirmanski promet Poštanske štedionice priveo je ovoj ustanovi znatne sume kasenih gotovina, koje su ranije ležale rasturene kao obrtni kapitali raznih državnih blagajni (krajem godine ukupna suma depo-a državnih ustanova kod Poštanske štedionice iznosila je 452,642.133.49, Din.);

c) kod Poštanske štedionice prikupljane su u većim iznosima i uplate akcija Privilegovane agrarne banke.

2. Nasuprot ovakvom jakom prilivu novca teško je bilo naći odgavarajuće pogodne plasmane. Usled novčanog obilja i stagnacije poslova, novčani zavodi manje su tražili kredita kod Poštanske štedionice, nego ranijih godina. Stanje kredita putem lombarda i tekućih računa smanjilo se u ukupnoj sumi, t. j. 31. XII. 1929. god. iznosilo je Din. 411,503.678.10 prema Din. 428,951.380.15 u pretprošloj godini (ma da je bilo i novih kredita,ali su oni kompezirani otplatama ili isplatama starih kredita), dok je suma uloga po svima računima povećana za preko 300 miliona dinara.

Uprava Poštanske štedionice nije mnogo forsirala plasiranje svojih kasenih gotovina, prvo s toga, da ne izazove veštačko, nezdravo zailaženje u poslove u jednoj periodi, u kojoj se spontano nije javljala poduzetnička inicijativa u većoj meri. Drugo, Uprava Poštanske štedionice držala je u pripravnosti veće kasene gotovine zbog poslova, koji su joj bili ili zakonom opredeljeni (lombard 6% obveznica za finansijsku likvidaciju otšteta za beglučke zemlje u Bosni i Hercegovini po Zakonu od 14. septembra 1929. god.), ili oko čijeg je zaključenja stajala u pregovorima (učestvovanje u sezonskom zajmu Uprave državnih monopola, eskont izvestnih državnih bonova, koji se nalazi u rukama industrijskih poduzeća, kredit Privilegovanoj zanatskoj banci Kraljevine Jugoslavije, i niz drugih većih kredita), do čijeg ostvarenja nije došlo ili u meduvremenu još nije došlo. Treće, Uprava Poštanske štedionice smatrala je svojim zadatkom, da u ovom periodu nenormalnog novčanog obilja bude jedna rezerva u likvidnosti naše narodne privrede. Tako, da ako iznenada ožive poslovi, krene izvoz, i otpočnu razni drugi radovi, ne bude teškoća da se nacionalni obrtni kapitali, koji sada leže deponovani kod novčanih zavoda, mogu lako vratiti natrag na svoje normalno opredeljenje. Pa i ako je, izvršujući svesno ovaj svoj zadatak, i držeći namerno u kasama jače novčane gotovine nego ranijih godina, Poštanska štedionica imala ove godine nešto malo manji prihod nego 1928. god., smatramo da je održavanjem likviditeta Poštanske štedionice, kao i pripremom na sve moguće eventualnosti, postignut jedan daleko veći nacionalno-ekonomski rezultat.

*

3. Stavka nepokretnosti pokazuje ove godine izvesno uvećanje: Din. 49,632.700.70 na dan 31. XII. 1929. prema Dinara 38,248.110.94 na dan 31. XII. 1928. To dolazi otuda, što je u toku 1929. god. dovršena zgrada za Filijalu Poštanske štedionice u Ljubljani i što je kupljena zgrada za Filijalu Poštanske štedionice u Sarajevu. Vrednost zemljišta kupljenog za centralu poštu u Beogradu, kao i vrednost dovršene zgrade na železničkoj stanici u Beogradu, nije u ovoj stavci došla do izražaja, jer je tim iznosom zadužen račun Ministarstva pošta i telegrafa, sada Ministarstva gradevina; isto tako je učinjeno sa kupljenom zgradom za poštu u Šibeniku, kao i sa cenom kupljenog zemljišta za zidanje zgrade za Direkciju pošta i telegrafa i centralnu poštu u Skoplju Zaduženja po ovim računima otplaćuje Ministarstvo, po utvrđenom planu, iz budžetskih kredita koji su ranije predvidani za stanarinu u privatnim zgradama, a sada služe amortizaciji ovih novih gradevina.

Od Poštanske štedionice očekuje se da će pomoći u razvitku poštansko - telegrafsko - telefonsku struku **posredovanjem u finansiranju** zidanja zgrada za poštansko - telegrafsko - telefonske stanice u celoj našoj Državi. Ovim bi se putem izbeglo skupo i neracionalno smeštanje ovih važnih i produktivnih državnih ustanova u privatne zgrade.

*

4. Stavka hartije od vrednosti i državni bonovi takode je ove godine povećana i iznosila je 31. XII. 1929. god. 206,181.470.92 Din. prema Din. 131,324.069.92 na dan 31. XII. 1928. god. Tokom 1929. god. Poštanska štedionica je oprezno povećala svoj portfelj državnih hartija od vrednosti, tražeći s jedne strane plasman za svoje suvišne kasene gotovine, a s druge strane sadejsvujući na stabilizaciji kurseva državnih papira, prema instrukcijama Kraljevske Vlade. Pored toga Poštanska štedionica upisala je za nominalnih 30 miliona dinara akcija Privilegovane agrarne ganke, od čega je dosad uplaćeno efektivno na ime prve i druge rate 15 miliona dinara. Sem toga, Poštanska štedionica otvorila je zemljoradničkim zadrugama do 30,000.000.— dinara lombardnog kredita, da bi olakšala upis II, III i IV počesne uplate akcija Privilegovane agrarne banke.

Čista dobit iznosila je:

1923.	godine	Din.	7,407.012.65
1924.	„	„	18,419.651.77
1925.	„	„	33,659.712.37
1926.	„	„	22,026.888.87
1927.	„	„	28,883.035.70
1928.	„	„	35,762.489.33
1929.	„	„	35,027.210.36

Po završetku gornjih izglanja može se sa osnovom izraziti na, da, da će Poštanska štedionica i u budućnosti nastaviti svoj razvitak i umnožiti svoje usluge Državi i narodnoj privredi.

CLINICA MEDICA
Dr. N. V. MILOSLAVIĆ I Dr. C. J. MANZONI
Lečnici Bolnica "I. de Alvear" i "Rawson"
Osobito za:
Unutarnje bolesti uopće. Napose bolesti mokraćih organa i spolne bolesti.
Obadva govore našim jezikom. — Za naše radnike popust i na obroke.
Otvoreno od 5 do 7 (17—19) sati; nedeljom od 9—11.
BOKA — NECOCHEA 1226

OČAJNO STANJE TALIJANSKIH PAROBRODARSKIH DRUŠTAVA

Iz dana u dan je situacija na tržištu vrijednosnih papira sve teža za akcije talijanskih parobrodarskih društava. Skoro svi brodovlasnici, koji se bave slobodnom navigacijom, nalaze se na pragu velikog sloma. Mnogi od njih su već obustavili sve poslove. Poslije sporazuma izmedju društva Cosulich i Lloyd Sabaudo slijediti će stalno nove fuzije i likvidacije. Sindikat, koji je osnovan u cilju da štiti akcije parobrodarskih društava od burzovnih udaraca, nalazi se pred velikim poteškoćama, pa će njegova zaštita ubrzo postati iluzorna. Akcije društva Navigazione generale italiana umjetno su podržavane na kursu od 470 do 480 lira, a to je najniži kurs, koji je ikada notiran za te akcije, ako se uzme u obzir vrijednost lire. Akcije društva Cosulich, koji glase na 200 lira, notiraju 89 lira. Akcije Navigazione libera triestina, koje glase na 400 lira, . notiraju 112 lira. Transakcije na burzi nisu više potpuno slobodne, pa se tako umjetno zadržavaju takovi papiri od pada.

Ove teške prilike moraju se uglavnom pripisati megalomanskoj pomorskoj politici, koju je Italija forsirala posljednjih godina, i koja ima više karakter blefa, nego li solidnog i organskog razvitka, kakvim se na primjer može podičiti naša trgovačka mornarica. Kako je i našim čitaocima dobro poznato, u najnovije vrijeme gradjeni su u Italiji veliki luksuzni parobrodi, više u cilju prestiža nego li radi udovoljavanja privrednim potrebama. Neki pomorski stručnjaci vide u izgradnji tih modernih orijaša **stvaranje velikog parka pomoćnih brodova za slučaj rata,** što se može smatrati točnim. Ni u kojem slučaju nisu ti veliki parobrodi donijeli Italiji stvarne koristi, a naročito se je njihova uporaba pokazala skoro suvišnom u sadanjem momentu, kada je uslijed velikih financijskih slomova u sjev. Americi putnički promet iz Amerike silno opao, a ujedno se pojavila i kriza trgovine kafe u Brazilu, kao i općenito opadanje prevoznih cijena. Veliki tranzatlantici gube sada po nekoliko milijona dinara na svakom putovanju, pa mnogi bivaju privezani u luci do boljih vremena. A što to znači za one, koji su novac investirali u takove luksuzne brodove, eventualno na temelju kredita, ne treba tumačiti. Posljedice toga su uostalom najbolje očituju u kurzevima talijanskim parobrodarskih akcija.

STALAN INTERES BRITANSKE STRUČNE ŠTAMPE ZA NAŠE POMORSTVO

Prvorazredna britanska privredna revija **"European Finance"** ima skoro u svakom broju odličnih informacija iz jugoslovenskog privrednog života, tako da skoro prednjači svim drugim britanskim listovima u tom pogledu. U svom broju od 31. januara o. g. posvećuje spomenuti list cijelu stranicu Jugoslaviji, te se opširno bavi našom agrarnom produkcijom, zatim eksportom drva i statistikom našega lučkog prometa. U članku se konstatira postepeni napredak jugoslovenskih luka iz godine u godinu,, pa se ističe kako je Split postigao dvostruku tonažu prema predratnim godinama.

KIRURG: Dr. Ladislav P. **BULJEVICH**, od 3—7 s. pop.
ZUBARI: Dr. Stjepan **BULJEVICH**
Dr. Vladimir **BULJEVICH**
Dr. Uroš **BULJEVICH**
Od 9 s. dopoldne do 9 s. na večer
Telef. 23 - B. Orden - 0279 — Ulica Bdo. Irigoyen 1404

AGUA CALIENTE EN LA CAMPAÑA
EL PROBLEMA ESTA RESUELTO
con el uso de estos aparatos de fabricación inglesa. Eliminan las obstrucciones que producen en las fuentes proveedoras de agua caliente en la campaña. **No necesitan cañerias de conexión. Son facilmente desarmables para su limpieza interior. Queman cualquier clase de combustible sólido.**
Sr. DOMPE y Cía. — Sarmiento 1327 — Buenos Aires.
Con referencia a su aviso en "Gospodarstvo", Reconquista 268, les ruego los precios y detalles de "estufa para agua caliente en la campaña":
Nombre y apellido.....
Dirección.....
Su precio es conveniente.
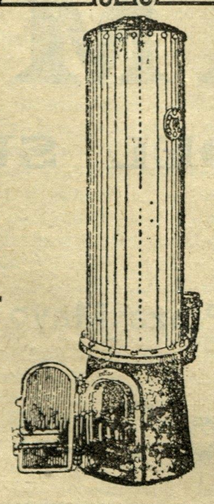

Imprenta "GUADALUPE"
MANSILLA 3865 **U. T. 71 Palermo 6066**
(Palermo, tranvías 31, 61, 87, etc.)
JUGOSLOVENSKO ODELENJE
sa jugoslovenskim personalom i slovima
Preuzima sve tiskarske radnje na jugoslovenskim jezicima (hrvatski i slovenački).

Crnogorska Banka
CETINJE - JUGOSLAVIJA
(Banco de Montenegro - Cetiñe - Yugoslavia)
CRNOGORSKA BANKA, važi kao najsigurniji i najpredusretljiviji zavod u Crnoj Gori za ulaganje ustedjevine na priplod i vršenje sviju doznaka, bilo u Dinarima, Dolarima ili ma u kojoj moneti.
CRNOGORSKA BANKA uživa nepodijeljeno povjerenje kako kod ulagača tako i kod domaćih i svjetskih novčanih zavoda. Ulozi na štednju neprekidno rastu i već prelaze
ČETRNAEST MILIONA
Našim iseljenicima plaća najveću kamatu, od 7-10 % godišnje, prema visini i trajanju uloga.
Za sve Vaše potrebe obraćajte se Crnogorskoj Banci sa puno povjerenja; ona će Vam odmah i najpripravnije dati sva tražena obavještenja.
CRNOGORSKA BANKA OSNOVANA JE 1906 GODINE
Uplaćeni kapital 4,000.000.— Rezerve 2,000.000.— Godišnji promet dvije milijarde Dinara.
FILIJALE I ZASTUPNIŠTVA:
Andrijevca, Berane, Vir Pazar, Kolašin, Nikšic, Nejguši, Podgorica, Stari Bar, Rijeka Crnojevica i Ulcinj.
Adresa za depese: BANKA, CETINJE (Jugoslavia)

Josip Johović Pittsburgh, Pa.

KAJ SEM VIDEL V RUSIJI

Potovanje v Rusijo in dogodki v boljševiški komuni.

(Nadaljevanje)

Pridemo domov in moj najstarejši sin me čaka na pomolu ob reki z veselo novico:

"Ata, prišlo je pismo ameriškega konzula!"

Rešeni smo, se radujem jaz. In res, ameriški konzul nam je odgovoril, da oni, ki niso ameriški državljani in imajo pri sebi kake papirje iz Amerike, naj pridejo osebno k njemu, oni pa, ki so državljani, lahko odpotujejo iz Rusije kamor hočejo. Dal nam je naslov urada v Moskvi za vizume in tam dobimo mi, ki smo državljani, naše ameriške potne liste. Kasneje nam je konzul v Rigi pojasnil, da je pisal sovjetskemu konzulu v Havre, naj pošlje naše potnice v Moskvo.

V tem času — čez mesec dni — so prišli naši veliki kovčegi v komuno. Dan poprej, ko so prišli kovčegi, me je vprašal Josip Kuhar:

"Druže, koliko imaš kovčegov in blaga?"

Povem mu in on reče:

"Kaj boš sedaj? Zatrl si se. Blaga ne smeš vzeti nazaj in prodati ga ne smeš. Ostani tukaj."

Jaz pa sem bil tako odločen, da sem mu odgovoril, da rajši polijem blago s petrolejem in ga zažgem, kakor da bi stvar pustil tukaj. Od mojih treh kovčegov sem plačal 36 rubljev tovornine od Moskve do komune, a od postaje Sebeševo do Moskve plačali smo prej 18 rubljev.

Pismo ameriškega konzula me je tako ojunačilo, da sem brez strahu začel prodajati mojo robo članom komune, čeprav so nekateri rekli, da se to ne sme. Drugi so pa rekli, da članom komune se lahko prodaja, ne sme se pa nikomur zunaj. Imel sem obleke in drugih potrebščin zase, ženo in deco v vrednosti 700 dolarjev, vse novo. Vse to sem prodal za 250 rubljev. Nazaj itak ne bi mogel ničesar vzeti, kajti carina je trikrat višja kot je blago vredno, a kam še sitnosti s kovčegi in izguba časa predno bi to spravil na rusko mejo.

Ko zopet posetimo urad za dovoljenje za obisk komisarja vizumov, smo čakali tričetrt ure, da smo prišli na vrsto. Ruski kmetje, ki so stali pred nami, so plačali vsak po en rubelj za izkaznico. Ne vem, ali je tak zakon, toda vsekakor je čudno, da plačaš za dovoljenje, da smeš priti pred uradnika, h kateremu moraš iti po svojem poslu! —

Od nas niso zahtevali nič za izkaznice, morda zato ne, ker smo imeli pismo od konzula.

Pridemo pred komisarja in ta nas zopet pozdravi:

"Požalujst?"

Ponovno mu raztolmačimo, da želimo naše potne liste. Pokliče tajnika, ki nas odvede v drugo sobo rekoč, naj počakamo. Čakali smo poldrugo uro, nakar pride tajnik in nas pelje h komisarju.

Komisar pa ponovno: "Požalujst?", kaj želimo. Govoril je grobo, kar je značilo, da se nas je že nasitil. Franko zopet tolmači, da bi radi dobili ameriške potnice, katere nam je odvzel sovjetski konzul v Havru, ko smo potovali v Rusijo in katere po obvestilu ameriškega konzula sedaj dobimo v tem uradu.

Naše potnice so ležale pred komisarjem na njegovi mizi. Komisar jih vzame v roko in izvleče iz njih one papirje, ki smo jih podpisali v sovjetskem konzulatu v Havru. Takrat nam je židovski tolmač povedal, da smo podpisali obvezo, da ne bomo v Rusiji vodili nobene propagande proti sovjetom — sedaj nam pa komisar pove, da smo podpisali izjavo, da smo ruski državljani!

Brž odgovorim komisarju, da sem v Havru plačal ruski vizum kot ameriški državljan in zakaj sem sedaj ruski državljan, ko zahtevam moj pasuš nazaj? On pa jezno odgovori, da tako je zapisano v listinah in potem zažene potnice na drugo mizo, rekoč, da nam ne da nič. Ako hočemo imeti potnice, moramo iti na komisarijat notranjih poslov! Povedal nam je naslov, ki ga nismo razumeli in ko ga naprosimo, naj nam naslov zapiše, se je zadrl nad nami, da nima časa.

"Kaj sedaj?" vprašujemo drug drugega.

Vse to zavlačevanje je bilo v svrho, da ostanemo tako dolgo v Rusiji, da nam poteče vizum, ki smo ga dobili v Kersonu, nakar bi morali plačati za novega. Tega pa ne sme biti. Svetoval sem tovarišem, da ne izgubljamo več časa, temveč kar odpotujmo v Rigo, kjer nam ameriški konzul že izposluje potnice iz Moskve. Vsi so se strinjali s tem in odšli smo takoj v pisarno francoske parobrodne družbe, kjer smo plačali preostanek za vozne listke. Od tam smo šli k zdravniku, da nam da dovoljenje za odhod. Zdravnik nas je vprašal, kam gremo. Ko je čul, da smo bili v komuni in da se vračamo v Ameriko, je rekel:

"Iz Amerike ste prišli v rusko komuno? Srečni ste, ker se lahko vrnete. Če bi jaz mogel oditi iz Rusije, bi rad dal 5000 rubljev."

To nas je še bolj prepričalo, da bomo res srečni, če moremo hitro oditi. Od zdravnika se vrnemo v pisarno parobrodne družbe. Ker vozni listki še niso bili pripravljeni, ostanejo Broz, Nekič in Hudak tamkaj, da vzamejo listke in ih prinesejo za nami, mi pa medtem odidemo v hotel po naše družine. da jih spremimo na kolodvor.

V hotelu so nas dobro odrli. Zaračunali so nam sobe tudi za naslednjo noč, dasi smo se poslovili ob treh popoldne. Ko smo se pritožili, da to ni prav, dobimo odgovor, da je to njihov zakon. Morali smo plačati.

Za avto, ki je odpeljal mene in mojo družino s prtljago vred na kolodvor, sem plačal tri rublje za tri minute vožnje. Plačal sem vse. Že mi je bilo vseeno, za koliko me še ogulijo, samo, da čim prej pridem v vlak in zbežim od tukaj Pred odhodom smo šli nakupit nekaj živeža za prigrizek med potjo. Bili smo na trgu, kjer se prodaja meso. Že od daleč je dišalo po gnilobi in meso je bilo črno od muh. Kupil sem tri funte šunke, kruha, eno limono in tri tomatose ter plačal za to pet rubljev in pet kopejk. Med potjo na postajah do Rige ne moremo kupiti ničesar, razen kruha in cigaret.

Ko smo bili v vlaku, nas je sprevodnik zopet opozoril. naj si denemo prtljago pod glavo, ker v vlakih kradejo. Vedeli smo. kaj to pomeni. Še isti večer smo v vlaku doživeli sledeče:

Neki lopov je na mali postaji skočil v vlak, da okrade potnike. Vlak je bil že potegnil, ko je bandit začel svoj posel, tedaj so ga opazili kondukterji. Prvi kondukter ustreli vanj dvakrat. Bandit pade in kondukterji ga dvignejo, odprejo vrata in vržejo ga iz drvečega vlaka v temno noč in gotovo smrt.

To sem videl na svoje oči. Človeško življenje je res malo vredno v Rusiji. Vprašanje pa je, kje je ono blagostanje in napredek v Sovjetski Rusiji. ko mora toliko ljudi stavnti svojo življenje na kocko, da nekaj malega ukradejo?

Naposled dospemo na postajo Sebeš. kjer je carinarnica in kjer pregledavajo potnike, ki odhajajo iz Rusije. Kondukter nam je rekel, da vsakemu, ki ima več kot 150 dolarjev (300 rubljev), odvzamejo ostali denar. Morali smo odnesti našo prtljago v carinarnico. Uradniki so bili zelo strogi. Nekaterim so raztrgali ročne kovčege in iskali, če je kaj skritega med kožo in notrano podvleko. Neki ženi so vzeli dva stara srebrna svečnika in nekak starinski novec in vrhtega so jo poslali z uradnico v posebno sobo. da jo telesna pregleda. Z nami, ki smo šli iz komune. niso bili tako strogi. Ko me je vprašal uradnik, koliko imam denarja, mu odgovorim da ne dosti. Ponovno nas vpraša, če se vračamo iz komune. Tedaj reče vojak, ki je stal zraven: "Puštaj. puštaj!" Menda je mislil, da je boljše, če nas puste na meji in nam ne kvarijo vtisa pri odhodu.

Tako smo prešli skozi zadnje uradne roke Sovjetske Rusije in globoko smo se oddahnili, ko smo zopet sedeli v vlaku. ki nas je peljal v Rigo Moj sopotnik Broz je bil v velikem strahu, da nas ustavijo na meji, posebno one, ki niso bili ameriški državljani, ker je mislil, da je oni komisar v Moskvi, ki nam je zadržal ameriške potnice. morda brzojavil na mejo, da nas naj primejo, ko se nismo več vrnili k njemu. Ta strah pa je bil odveč.

Zvečer okrog sedmih je vlak prekoračil rusko mejo pod onim slavolokom, ki je sedaj imel za nas popolnoma drugi pomen. Hoteli smo pogledati skozi okno, da še enkrat vidimo ono strašilo, toda konduktor je ukazal, da morajo biti okna zaprta. Na latvijski meji so prišli v vlak latvijski stražniki, ki so pazili. da ne pride kak nezaželjeni gost v Latvijo.

VI.

V Rigi nas je sprejel agent francoske parobrodne linije in nas najprej odpeljal na postajo naseljencev, kjer razkužujejo prtljago in preiskujejo potnike iz Rusije. Čikaški "Radnik" nikdar ne poroča, da vse ljudi, ki prihajajo iz Rusije, tu preiščejo, njihovo prtljago pa postavijo v velike železne peči, v katere napeljejo vročo paro, da se vse prekuha in uniči vsak mrčes ter bacili kužnih bolezni. Zares morajo v Rigi dobro vedeti. kako je v tem oziru v Rusiji.

Bili smo tudi v zdravniški preiskavi, katero smo dobro prestali. Uradniku v razkuževalnici je naša skupina dala 20 lotov latvijskega denarja, da nam ni vrgel naših ročnih kovčegov v peč, kjer bi bili gotovo razpadli. Bolj strogo so postopali z ruskimi prišleci. Nekateri so se morali sleči in obleko so jim skuhali, ker je bila polna uši.

V pisarni francoske agenture smo vprašali za urad ameriškega konzula, toda povedali so nam, da ga ne moremo videti do pondeljka. A ta dan je bila sreda! Kaj naj storimo? Pokažemo možu par ameriških dolarjev — in brž se spomni. da bi ga morda našli prej. Dobil je dolarje in nas odpeljal v konzulat. Z dolarjem prideš kamorkoli! Ker je bilo že pozno popoldne, nismo našli konzula v uradu, a neki uradnik nam je rekel, naj pridemo drugi dan.

Zjutraj ob devetih se vrnemo v konzulat in deklica. ki je bila tamkaj, nas vpraša, kdo smo in kaj želimo Broz, Hudak in jaz ji pokažemo listine in povemo, da bi radi dobili ameriške potne liste. Deklica nas odvede k tajniku. ki nas je izpraševal. kako in zakaj smo šli v Rusijo. Jaz mu razložim, da smo bili prevarjeni vsed reklame v časopisih in smo mislili, da najdemo v Rusiji svobodo in boljšo bodočnost za delavca. Ker sem vse to verjel, sem vzel svojo družino s seboj, a bil sem prevarjen in razočaran in edina rešitev zame je, ako se vrnem nazaj v Ameriko, kjer bom moral zopet začeti od kraja, da preskrbim eksistenco sebi in družini.

"Ali veste, da vam konzul lahko odreče potnico za povratek?" me vpraša tajnik.

"Vem, ali upam, da tega ne stori, ker ni ruski komisar", mu odgovorim.

Ponudi nam stole in izprašuje Broza, katerega malo pokara, ker je pustil ženo v Ameriki in odpotoval v Rusijo. Končno nam reče, naj pridemo drugi dan ob štirih popoldne.

Velik kamen se mi je odvalil od srca, ko sem stopil iz ameriškega konzulata na ulico. Tudi mesto Riga je bilo sedaj lepše in boljše napram vsemu, kar sem videl v Rusiji. Ljudje so čisti, veseli in nismo se bali, da nas kdo odere ali okrade. Na trgu je vsega na prodaj: meso, ribe, sadje, kruh in vse čisto in v redu.

Ko se drugega dne vrnemo h konzulu, nas odvede tajnik v konzulovo pisarno. Ameriški konzul v Rigi, po imenu Kliefuth, vstane, nam stisne roko in nam prijazno ponudi sedeže. Ves drugačen je bil ta sprejem kakor pri ruskih komisarjih! Tudi on nas izprašuje o vzrokih našega odhoda iz Amerike v Rusijo in jaz mu razložim vse, kar sem znal: kako so nas komunistični listi v Ameriki zapeljali in prevarili in kako smo sedli na limanice.

Konzul vzame iz miznice zavojček ameriških cigaret "Lucky Strike" in nam ponudi. Vzamem cigareto in pripomnim, da je bil zame pravi 'lucky strike', ker sem prišel k njemu. On se nasmeje in mi prižge cigareto. Prej, ko sem bil v Ameriki, sem res slabo cenil moje ameriško državljanstvo, toliko bolj sem čutil v tem momentu, koliko je vredno, če je človek državljan Združenih držav.

"Kaj bo vaša naloga, ko se vrnete v Ameriko?" me vpraša konzul.

"Da si najdem delo in opozorim moje rojake na resnični položaj v Rusiji, da se še kateri ne prevari".

Vprašal me je, koliko sem potrošil in ko mu povem, reče mi, naj potrošim še $ 50, da bodo naši ljudje dobro podučeni o razmerah v Rusiji.

(Nadaljevanje sledi)

IZVOLITE OBNOVITI PRETPLATU!

ZEMLJA

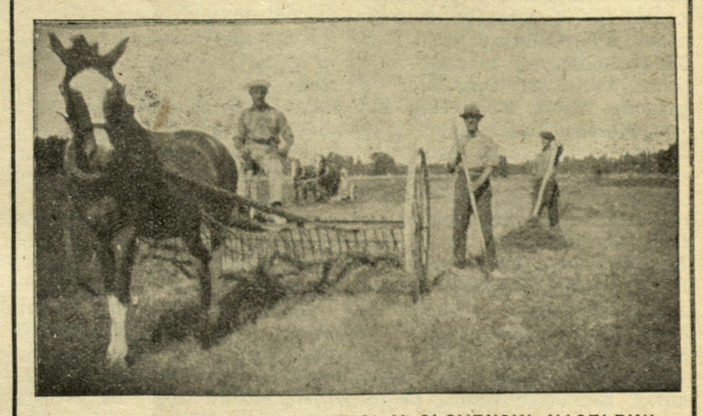

PRVI SLOVENSKI NASELJENCI V SLOVENSKI NASELBINI "LA LLAVE" PRI OBDELOVANJU ZEMLJE.

(16-39)

TAKOJ

morete začeti obdelovati svojo zemljo, V NASTAJAJOČI SLOVENSKI NASELBINI če imate DRUŽINO — čim več otrok, tem boljše!

Po natančnejše podatke obrnite se na dolnji naslov.

Izpolnite spodnji kupon in ga nam pošljite:

BANCO FRANCES y RIO LA PLATA,
Sección «La Llave», Buenos Aires, Reconquista 165 - 199

Z ozirom na vaš oglas v «Gospodarstvu» mi pošljite pogoje za nakup zemlje v «La Llave».

Ime in priimek: .....

Mesto in ulica .....
(ali zadnja posta) .....

.....

BANCO GERMANICO DE LA AMERICA DEL SUD. Frente a la Av. L. Alem, con la entrada a la Sección Eslava. Ulaz v Jugoslovensko Odelenje.

Prva Hrvatska Štedionica

Ljubljana - Zagreb - Beograd

isplaćuje najbrže i najtačnije novac, koji vam doznači po vašem nalogu na koji god naslov u domovini

NAŠE JUGOSLOVENSKO ODELENJE ZA Slovence, Hrvate, Srbe i Bugare

NOVČANE DOZNAKE
PISMENO
ČEKOM ILI
BRZOJAVNO
TOČNO, BRZO I JEFTINO

BEZPLATNO POŠILJANJE
POŠTE
ZA VAMA NA VAŠ NAJNOVIJI NASLOV

Prekomorske prevoznice
(šifkarte)
iz Europe
Pozivne prevoznice (llamada)
za Ameriku

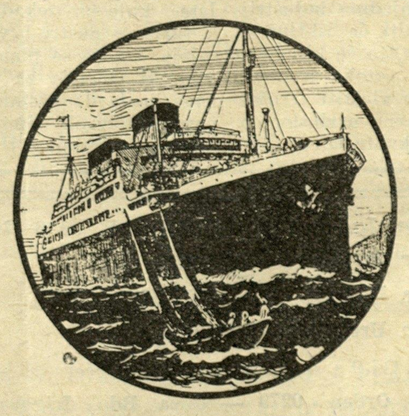

4 % ZA VAŠE ULOGE !

- - Dopisujeno s Vama na vašem jeziku - -

BANCO GERMANICO

DE LA AMERICA DEL SUD

Av. LEANDRO N. ALEM 150 BUENOS AIRES

Jedna kvadra i po od Plaza Mayo

UREDOVNI SATOVI od 8 i ½ njutro do 7 ua večer, i SUBOTOM